

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafkova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Sirovsmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Po političnem sporazumu:

Prihodni teden se prično v Moskvi vojaški razgovori

K sodelovanju bodo pozvani tudi zastopniki Poljske in Rumunije

Angleška in francoska vojna misija prispeta v četrtek v Moskvo • Razgovori se bodo pričeli v nedeljo

London, 8. avgusta. br. Pozornost londonskih političnih krogov je sedaj osredotočena na bližnja vojaška pogajanja v Moskvi. Splošno prevladuje prepričanje, da bodo vojaška pogajanja zelo pospešila sklenitev političnega pakta, glede katerega so pogajanja tik pred zaključkom in gre samo še za to, da se najde primerna formula glede indirektnega napada. Ker je to v veliki meri tudi vojaški problem, bodo vojaška pogajanja generalnih štabov vsekakor pripomogla, da se najde kompromisna formula, ki bo zadovoljevala vse tri pogodbenice.

Iz dobro poučenih krogov se doznava, da bodo v pogajanjih generalštabnih predstavnikov v Moskvi posvečali angleški strokovnjaki za mornarico posebno pozornost možnosti sodelovanja z Rusijo na Črnem, zlasti pa na Baltičkem morju. Z zavarovanjem Baltičkega morja bi bila

vezana Rusija in na ta način bi se našla tudi formula za tolmačenje indirektnega napada, ki je doslej oviralo zaključitev pogajanj in podpis trojne pogodbe. Po vestih iz Moskve bosta francoska in angleška vojaška misija, ki bosta prispeli v četrtek v Leningrad, takoj z letali nadaljevali pot v Moskvo, kamor bosta prišli še istega dne. Razgovori v Moskvi se bodo pričeli čez nekaj dni, najbrže v nedeljo in bodo trajali dalje, kakor so prvotno mislili. Ni izključena možnost, da bosta angleška in francoska vojaška misija prisostvovali velikim manevrom ruske vojske in da bosta potemtakem ostali v Moskvi do konca septembra.

Kakor poročajo nekateri posebni dopisniki pariških listov iz Moskve, bodo v teku vojaških razgovorov proučili tudi vprašanja Daljnega vzhoda zaradi položaja, ki je nastal po angleško-japonskem

spor, kakor tudi glede na stališče, ki so ga zavzele Zedinjene države napram Japonski. Prav tako bo ruska vlada predlagala, naj bi se organiziral skupen odpor proti antikomunističnemu paktu, ki je po njenem mnenju bolj imperialističen kakor pa ideološki značaja. V Moskvi se zelo zanimajo za to, kakšno stališče bosta zavzeli Anglija in Francija v tem pogledu.

Veliko pozornost posvečajo v Londonu tudi vestem, da bo k vojaškim pogajanjem v Moskvi pritegnjena tudi Poljska. Prvotno se je Poljska zelo upirala zahtevi, da bi morala v primeru oboroženega spopada v Evropi dopustiti ruski vojski dostop na poljsko ozemlje. Sedaj pa, ko se čuti sama ogrožena, je pripravljena skleniti z Rusijo pogodbo o vojaškem sodelovanju. Čim bo v Moskvi dosežen načelni sporazum med generalnimi štabi Anglije, Francije in Rusije bo pozvana tudi Poljska, da po svojih vojaških strokovnjakih sodeluje pri sklepanju vojaške zveze.

Takoj po sklepanju angleške in francoske vlade, da pošljeta v Moskvo vojno misijo, je bilo v Parizu sproženo vprašanje sodelovanja Poljske pri pogajanjih, ki se bodo vodila med vojaškimi predstavniki Francije, Anglije in Rusije. Diplomatski krogi predvidevajo možnost, da pridejo poljski in rumunski vojaški predstavniki v Moskvo in da se udeležijo nekaterih sestankov. Vojaško sodelovanje Poljske in Rumunije z Rusijo je olajšano, ker obe državi ne bi delali ovir, da sovjetska letala prelete njihovo ozemlje in pristanejo na njihovih letališčih. To sodelovanje Francije in Anglije ter Rusije s Poljsko in Rumunijo bi se nanašalo tudi na vse Sredozemsko morje.

Mussolinijev kolo-dvor v Berlinu

Berlin, 8. avgusta. AA. DNB: Nemški listi so že poročali, da je odredil kancelar Hitler, da se ima zgraditi blizu železniške postaje Herrstrasse posebna sprejemna postaja. Imenovala se bo na Hitlerjevo željo po Mussoliniju. Generalni inspektor za mesto Berlin je podal tele podrobnosti o zidavi te postaje: Nova železniška postaja ne bo služila javnemu prometu. Zgradili jo bodo približno na sredi med sedanjo postajo Herrstrasse in Deutschlandhallo. V svojem delu nove postaje bodo zgradili sprejemno dvorano, široko 35 m, dolgo 100 m in visoko 20 m. Dvorana bo pri vstopu obložena z marmornimi ploščami. V postajnem poslopju bo še več sprejemnih dvoran. Tako se bodo mogli v teh dvorinah vršiti krajsi razgovori z diplomati, ki se ustavijo na vožnji skozi Berlin. Postajo že zidajo.

Odkritje vohunske tolpe v Sofiji

Sofia, 8. avgusta. e. Politični policiji v Sofiji se je posrečilo odkriti vohunsko tolpo, ki je vohunila v korist neke tuje države. Vodja te tolpe in njegov glavni pomožnik sta aretirana. Ime glavnega krivca policija drži v tajnosti. Njegov pomožnik pa je Vasil Pandev-Sanov, 65-letni upokojeni učitelj, ki je bil popreje eden najboljših prijateljev vodje makedonsko-južnih Vancé Mihajlova. Ze dalje časa je bil honorarni sodnik lista »Zora«, ki je ultrapatriotično glasilo. Po obvestilu politične policije sta oba aretirana vohuna svoje dejanje že priznala. Vadni list dodaja, da določa bolgarski kazenski zakonik za vohunstvo smrtno kazen.

Jugosl. odpravnik poslov v Teheranu umri

Beograd, 8. avgusta. e. f. t. m. je v Teheranu preminil nagel smrti Sava Spasović, naš odpravnik poslov v Teheranu.

Huda nesreča rumunskega ministra

Bukarešta, 8. avgusta. br. Prometnemu ministru Gemateanu se je včeraj pripetila huda nesreča. Njegov avtomobil se je zaletel v neki drug avtomobil, pri čemer je bil neki polkovnik smrtno nevarno poškodovan, minister sam pa si je zlomil roko in ključnico. Njegovo stanje je resno. Ranjenih je bilo še sedem oseb.

Grof Csaky pri Ribbentropu

Budimpešta, 8. avgusta. AA. Havas: Izvedelo se je, da se bo zunanji minister grof Csaky na dopustu, ki ga prebije v Turinju, po vsej priliki sestal v Salzburgu z vodilnimi nemškimi osebnostmi, predvsem z Ribbentropom. Grof Csaky bo prebil del svojega dopusta v Italiji.

Zaključek italijanskih manevrov

Rim, 8. avgusta. e. Včeraj ob 10. so bili končani veliki manevri italijanske vojske, pri katerih so v pretežni meri nastopile motorizirane divizije in avtomobilski oddelki. Zaključnim manevrom so prisostvovali vojaški atašeji 22 držav. Včeraj se imelo vse čete, ki so odšle na manevre, počitek, danes pa se zberejo v okolici Turina, kjer bo jutri vojaška smotna in defile pred kraljem, prestolonaslednikom in drugimi visokimi predstavniki. V Turinu so prispeli tudi oddelki albanske kraljeve garde, ki se bo udeležila velikega defilea. Vsega skupaj bo v Turinu zbranih okrog 150.000 mož.

Nesreča angleškega bombnika

London, 8. avgusta. e. Iz Birkenheada poročajo, da se je včeraj velik bombnik zaletel v hrib in nato treščil v morje iz višine 350 m pri čemer je bila ubita neka ženska. Na kraj nesreče so odpili policijski motorni čolni, vendar o letalu, ki se je pogreznilo, ni bilo ne duha ne sluha. Bombnik je imel 5 mož posadke, ki so vsi mrtvi.

Nočne letalske vežbe angleških letal nad Francijo

London, 8. avgusta. f. Danes ponoči bo tretji polet angleških bombnikov nad Francijo, ki bo hkrati največji. Pri tem poletu bodo sodelovale razne tipe vojnih letal, tako znameniti bombniki Wellington in Blenheim. Letala bodo poletela prav do južne Francije in se na to vrnila na svoja oporišča.

Borzna poročila.

Carls, 8. avg. Beograd 10, Paris 11.735, London 20.735, New York 44.25, Buenos 75.25, Milan 23.50, Amsterdam 25.50, Berlin 177.70, Praga 15.175, Varšava 53.40, Sošje 5.40, Bukarešta 3.25.

Inzerirajte v „Sl. Narodu“!

Polemika okrog Gdanska

Nemci smatrajo vsak korak Poljske za izzivanje, v Londonu pa občudujejo hladnokrvnost Poljske

Berlin, 8. avgusta. (DNB) Listi pišejo pod velikimi naslovi o gdanskem stališču do poljske note gdanskemu senatu in označujejo poljsko ravnanje kot izzivanje. V poljskem nastopu vidijo željo, da se poljska javnost še bolj nahujska proti Nemčiji. Podobno sprejemajo tudi včerajšnji govor maršala Smigly-Rydzja v Krakovu. »Nachtausgabe« piše med drugim: Morda smemo izjaviti Poljski, da vidimo v jubilejni prirreditvi tisto, kar je, namreč podpiranje šovinističnih instinktov in sovraštva proti Nemčiji. To dokazujejo tudi poročila angleških, francoskih in varšavskih listov v zvezi z moskovskimi vojaškimi razgovori. Če Poljska noče dati sovjetskim četam na razpolago svojega ozemlja, so vse vojaške pogodbe med Anglijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo brez slehernega pomena. Jasneje se ne more pokazati, da žele v Varšavi preprečiti vrnitev Gdanska k Nemčiji samo zato, da bo poljski šovinizem še nadalje vrel. Kajti samo z njegovo pomočjo bosta London in Pariz mogla doseči, da pride sovjetsko orožje na Poljsko v korist angleških interesov.

London, 8. avgusta. (Reuter) V odgovoru gdanskega senata na sobotno poljsko protestno noto glede položaja poljskih carinskih inspektorjev v Gdanskju se ne more videti odklonitve poljske note. Odgovor se čudi, da naj veljajo nedavni dogodki za takšne, da bi bil upravičen ultimatum, »posebno v času, ko bi se tako hitro moglo ustvariti komplikacije«. Včeraj izročeni odgovor gdanskega senata naglašja, da pomeni pariranje poljskih carinskih uradnikov z orožjem kršitev pogodbe. Senat protestira proti grožnjam poljske vlade in končuje z izjavo, da je pripravljen za razgovor. Toda v Gdanskju prevladuje kljub temu vtis, da Poljski niso zadovoljni z odgovorom. Komisar DN v Gdanskju si prizadeva, da bi normaliziral položaj.

Varšava, 8. avgusta. (Pat.) Vsi poljski listi ugotavljajo, da je nedeljski govor maršala Rydz-Smigleya v Krakovu zgodovinskega značaja. Listi pravijo, da je

vrhovni šef poljske armade poudaril enotnost zavesti vsega naroda, ki stoji za maršalovimi, pripravljenimi, da odločno in v celoti izvrši njegove zapovedi. »Goniec Warszawski«, list desničarske opozicije, poudarja, da se more maršalovemu govoru dodati samo to, da je dal izraza naznanju vsega naroda. Zelo dobro vemo, nadaljuje list, kaj naj mislimo o nemških poskusih glede Gdanska. Njihov namen je zadržati Poljsko, toda Poljska je to izkusila konec 18. stoletja, ko je Prusija odrezala Poljski izliv Visle in skupaj z Rusijo in Avstrijo razkosala Poljsko. »Dobri Wjeczor« pa pravi, da je maršal v imenu vsega naroda vnovič opozoril zahodno sosedo, naj ne dela napak Opomih in bil jasen in nedvoumen in poslednji »Wjeczor Warszawski« pa opominja vse tiste, ki si ustvarjajo iluzije glede poljskega stališča.

Berlin, 8. avgusta. AA. Reuter: Mislijo, da bo nemško obmejno ozemlje pri Gdanskju postalo središče pozornosti nekaj dni pred Hitlerjevim govorom v Tannenbergu, po otvoritvi velike razstave v Königsbergu. Slavnostna otvoritev te razstave je napovedana za 20. t m.

Forster zopet v Nemčijo

London, 8. avgusta. (Reuter) Iz Gdanska poročajo, da je narodnosocialistični vodja Forster danes zopet odpotoval z letalom v Nemčijo.

Vojaške priprave na nemški strani

Varšava, 8. avg. e. »Wjeczor Warszawski« poroča, da se nemške čete zbirajo v Zgornji Slezijski le nekaj kilometrov daleč od poljske meje. Opažajo se veliki avtomobilski transporti in so nemške čete zasedle že vsa javna poslopja ter šole.

Berlin, 8. avg. br. V Berlinu, zlasti pa v Potsdamu so vojaške oblasti rekvirirale izredno veliko število vozov in zasebnih avtomobilov v mnogih primerih so vpoklicale tudi šoferje.

Ali se bo Japonska odločila za pristop k vojaški zvezi Nemčije in Italije? Vedno hujši pritisk vojaških krogov na tokijsko vlado — Danes bo odločilna seja ožjega kabineta

London, 8. avgusta. e. V dobro poučenih japonskih političnih krogih trdijo, da je vojni minister general Itagaki v svojem dolgem razgovoru s predsednikom vlade Hiranuma skušal prepričati predsednika, da Japonska ne more več molče dopuščati, da se ustvarja Fronta proti državam protikomunističnega bloka in da je potemtakem neobhodno potrebno, da vstopi Japonska v vojaško zvezo z Nemčijo in Italijo. Po tem sestanku je bil danes sklican ožji odbor japonske vlade, da bo sklepal in razpravljal o položaju, ki je nastal v Evropi. Pričakujejo, da bo ta odbor v teku današnjega dne razpravljal o

stališču vojske v prid vojne zveze z Nemčijo in Italijo in da bo eventualno tudi sklenil, da se ta zveza ustvari. Po vestih iz Tokia je general Itagaki včeraj obiskal tudi admiral Junaša, ministra za vojno mornarico, da tudi njega pridobi za stališče vojske. Če general Itagaki uspe, da tudi japonskega zunanjega ministra prepriča o pravilnosti stališča japonske vojske, se lahko računa s tem, da bo ožji odbor vlade sprejel stališče vojaških krogov. Ta odbor šteje 5 članov in sicer predsednika vlade, zunanjega ministra, finančnega ministra, ministra vojske in ministra za mornarico.

Angleška vojna mornarica se je na povratku iz Carigrada na Malto zadržala na otoku Cipru. Kralj je na svoji jahti sprejel admiralja in ostal z njim v daljšem razgovoru. V Londonu pripisujejo temu razgovoru velik pomen.

61

Inzerirajte v „Sl. Narodu“!

Španska kaša

Saint Jean de Luz, 8. avgusta. AA. Reuter: Mislijo da bo predsednik nove vlade, ki jo bo imenoval general Franco dosedanja notranji minister Sener, ki je znan kot simpatiziralec politike osi Rim - Berlin. Po drugi strani pa poročajo, da postane general Yague, ki velja za nasprotnika intinimnega razmerja z Nemčijo in Italijo, notranji minister ali pa generalni »ajnik falangistov kot protitež Senerju. Dobro poučeni opazovalci trde, da bo revizija statuta falangistovske stranke omejila vpliv radikalnih elementov v stranki. Članstvo stranke je silno naraslo, ker so na delo stopili vanjo rezervni častniki in bivši vojni ujetniki, tako da se bo pomnožil vpliv konservativcev, obenem na padel vpliv generalov. Mislijo, da ima politika generala Franca namen ugodi v zunanji politiki vojaškim krogom, v notranji politiki pa doktrinarjem falangistovske stranke.

Velika ruska naročila na Poljskem

Varšava, 8. avg. br. Tekstilna industrija v Bialistoku je dobila prva naročila za dobavo ruski industriji v znesku pol milijona zlotov.

61 justifikacij v Madridu v 2 dneh

S krvavim terorjem skušajo španski fašisti zatreti vsak odpor proti svoji politiki

Madrid, 8. avgusta. f. Kakor znano so v torek 1. avgusta v bližini Talavere neznanec napadel poveljnika španske nacionalistične garde in madridskega policijskega inspektorja generala Gabardona. Ka so je peljal v avtomobilu in iz zasede padlo več strelcev. Gabardon, njegova hčerka in njegov šofer Dies so bili takoj mrtvi. V zvezi z atentatom na poveljnika garde so aretirali takoj prve dva oseb, ki so bile postavljene pred naglo sodišče. Od teh je bilo v soboto 53 osumljencev ustreljenih, včeraj pa je naglo sodišče na smrt obsodilo še 8 oseb, med njimi dve

ženski, ki so bile baje v zvezi z atentatom. Neka ženska je bila obsojena na 30 let ječe.

Burgos, 8. avgusta. e. Pariški listi poročajo, da je vprašanje restavracije monarhije na Španskem zopet v ospredju. Včeraj je prispel v Santander knez Mauro, ki je zaupnik in posredovalec bivšega španskega kralja Alfonza. Sestal se je z generalom Francom, njegovemu razgovoru pa so prisostvovali tudi notranji minister Serrano, Sener in general Jordano. Razgovor se je nanašal na povratek španskega kralja.

Japonska hoče »nacionalizirati« tuja industrijska podjetja na Kitajskem

Predvsem se želi polastiti angleških podjetij

Tokio, 8. avgusta. Po brzojavki agencije Domei iz Honana je pokrajinska vlada, ki je pod japonskim nadzorom, poslala britansko-kitajski družbi »Anglo-Chinese Finance and Trade Co.« noto z zahtevom, da družba izroči pokrajinski vladi rudnike v Cao-Ceu, ki leče na severu te pokrajine in ki jih je doslej izkoriščala ta družba. Noto pravi, da bo takšna gesta napravila kome razprtij med vodstvom rudnika in delavstvom. Daje pravi noto, da je lastništvo rudnika nezakonito. Deljansko pa gre za to, da bi se Japonska polastila teh rudnikov in tako prišla na cenen način v posest dragocenih sirovine.

London, 8. avgusta. e. Vesti, ki so snoč prispelje iz Otkia so izzvale veliko razburjenje v Londonu. Po seji ministrov vojnih resorov so nastale velike demonstracije proti Angliji zlasti v mestu Kobe, kjer je v sprevedu demonstriralo nad 100.000 ljudi. Zaradi naraščajoče napetosti na Daljnem vzhodu zlasti pa na Kitajskem, da angleška vlada ukrenila vse potrebno, da zavaruje svoje interese. Odraden je bil prevoz angleških čet iz Egipta v Sinkapur, glavno pomorsko oporišče na Daljnem vzhodu. Pravtako so bile v Singapur

poslane močne eskadre vojnih letal. Danes prispeljo iz Indije trije bataljoni čet v Singapur.

Avstralija bo vedno na strani Anglije

Melbourne, 8. avg. AA. Havas: Predsednik avstralske vlade se je dotaknil govora nekake evropskega državnika, ki je dejal, da bo Avstralija v primeru vojne skušala »stati zuna«, in je dejal: Če bi se Velika Britanija zapletla v kakršnokoli evropsko vojno zaradi izvajanja svoje sedanje politike, se bomo borili z njo za skupno stvar.

Amerika podpira Kitajsko

Washington, 8. avgusta. AA. Havas: Poučeni krogi trde, da je ameriška vlada prevzela obveznost, da bo kupila 6 milijonov unč kitajskega srebra po sedanjem tečaju, to je po 5 centov za unčo. Tako bo kitajska vlada dobila od ameriške vlade več kot 2 milijona dolarjev. Isti krogi trde, da je dogovor o tej zadevi že sklenjen. Jasne je težnja washingtonske vlade, da tako podpre Kitajsko v njenem odporu orot japonskemu prodiranju na Kitajsko.

Južnotirolski Nemci izgube italijansko državljanstvo

Rim, 8. avgusta. AA. Stefani: Korporacijska zbornica je dobila zakonski načrt, ki odreja izgubo italijanskega državljanstva za vse italijanske državljane nemške narodnosti, prebivajoče na južnem Tirolskem, če se ne mislijo precestiti v Nemčijo in sprejeti nemško državljanstvo. Namen tega zakonskega načrta je, da se zakonito uredi vprašanje državljanstva teh oseb.

Dve hudi nesreči

Carigrad, 7. avg. br. V topničarski šoli v Medresi, 20 kilometrov od Carigrada, je nastala danes popoldne iz dasedaj še neznanega vzroka strahovita eksplozija v skladišču topniške municije. Detonacije so trajale nad pol ure. Po doseganju poročilih k sreči ni bilo človeških žrtev, pač pa je povzročena škoda ogromna.

Beeton, 7. avgusta. AA. Parnik »Beaver-hill«, last družbe »Canadian Pacific«, je na vožnji iz Montreala v London treščil v novofundlandskih vodah ob ledeno goro. Parniku je odplul na pomoč ledolomilec »Champlain«, vendar plove zaradi megle le počasi proti ponesrečeni ladji. »Beaver-hill« ni v nevarnosti nevarnosti.

Še o ljubljanskem železniškem vprašanju

Stroški niso bistveni del rešitve tega problema

Ljubljana, 8. avgusta. Šanja v Ljubljani se večkrat govori o prednostih, ki bi jih imel ta ali oni načrt glede na stroške, in se zato iznašajo proračuni, kakor nekaj bistvenega. Mnenja sem, da vprašanje stroškov ne sme za javnost priti v poštev. Železniška uprava se bo itak sama upirala rešitvi, ki bi bila predraga in zato se ne sme število stroškov, češ, da je določena rešitev nemogoča, ker je predraga. Nasprotno se mora javnost postaviti na stališče, da so stroški za rešitev železniškega vprašanja v Ljubljani zanjo postranskega pomena in da treba vprašanje rešiti energično in temeljito ne glede na višino tozadevnih stroškov. To stališče je treba povsod dokazovati kot pravilno. Stvar naših predstavnikov pa bo, da se ta denar tudi dobi.

Ali je Ljubljana vredna, da se v njeno korist in v korist in čast vse Slovenije in države pred svetom izda večja vsota za nujno potrebno modernizacijo ljubljanskega kolodvorja? Da, vredna in potrebna je! Ali naj se nam zdi znesek 300 milijonov v to svrhu previsok? Nikakor ne! Ljubljanski kolodvor mora biti po modernih prometno tehničnih načelih poglavljen in rešen ljubljanski železniški vprašanje iz vidika moderne in kulturne države, pa naj stroški znašajo tudi še več kot 300 milijonov! Ljubljana leži na mednarodnem križišču naprednega severa in juga in nas svet čeni le po zunanjih znakih civilizacije. Slovenske železnice so aktivne in prinašajo železniški upravi lepe dohodke, od katerih nismo mi do sedaj mnogo imeli. Antikvarični in upo-

kojeni železniški inventar so le pri nas smrti popolnoma izrabili. V drugih ljubljanskih pokrajinah bi bilo to nemogoče, ker bi se javnost zganila in zahtevala izboljšanje, le mi smo tako uvidevali, da smo papirski bolj kot papir in se branimo ureditve, ki bi bila predraga. Vedno smo skromni in se ne moremo otrati svojega hlapčevstva. Železniško vprašanje v Ljubljani se mora urediti, pa naj velja, kolikor hoče. To zahteva javnost in mora zahtevati. V Nemčiji in v Italiji ni narod niti zahteval velikanskih modernih cest, pa jih je vseeno dobil, četudi so veljale milijarde. V Milano so pred leti postavili nov kolodvor, ki je veljal takrat v našem denarju okrog 2.000 milijonov, in vse to je plačala država. Nič ne vprašal, koliko bo to veljalo, ampak napravilo se je vse tako, kakor je bilo treba. Tudi mi se vedno hvalimo, koliko davkov plačujemo več, nego od tega dobimo, v zadevi rešitve ljubljanskega železniškega vprašanja pa sami namigujemo, da ne maramo drage rešitve, ali drugače povedano, da smo zadovoljni tudi s polovičarsko ureditvijo. Če smo mi sami taki, kako moremo potem zahtevati od železniške uprave, da nam da kaj poštenega?

Naj se več ne govori o proračunih, marveč samo o tem, kako mora biti stvar najboljše in najmodernejše urejena! O tem pa naj ne govore samo tehnični strokovnjaki, ampak tudi oni, ki so hodili po svetu z odprtimi očmi in videli, kako kulturni in napredni narodi urejujejo podobna vprašanja.

Dr. J. R.

Šest vlomilcev zasledujejo orožniki v logaškem okraju, pa jim ne morejo priti do živega

Ljubljana, 8. avgusta

Preiskovalstvo v vaseh okrog Cerklince in Logatca je čedalje bolj razburjeno zaradi početja tolovajev Josipa Leniča in njegovih dveh pajdavev, Lopovi, ki se skrivajo v gozdovih nad Meniško in pod Rakitno, postajajo čedalje nasilnejši, pa tudi čedalje predrzejši. Kmetom v Koželjku in sosednih vaseh so odnesli zlasti veliko obilice in živil. V eni pretekli noči so posestniku Francetu Bočanju iz Stražišča potegnili iz svinjaka mlado svinjo, ki so jo odnesli v gozd, kjer so jo zaklali in si menili, da gozdniki pripravijo mastno pečenko. Lenič in njegova tovariša so pokradli kmetom tudi veliko kokoši, iz katerih si pripravljajo obare ali pa jih pečejo na raznju. Tolovaji so si preskrbeli vsa potrebno posodo, jedilni pribor in menda tudi kotle. Sladkor, čaj in druge malenkosti so ukradli trgovki Svigiljevi v Koželju, kjer so odnesli še nekaj drugih stvari, vrednih nad 1000 din.

Oni dan pomoli so vlomilci spet prilezli iz svojega skrivališča in krenili proti Grahovemu. Po pomoči so se ustavili v vasi Lipenju blizu Starega trga in vdrl v hišo posestnika Antona Gerba. Odnesli so sivo moško obleko, več parov čevljev, par črnih hlač, nekaj perila, ameriškansko zlato uro, nekaj italijanskih lir, 500 din, usnjato listino, srebrno cigaretno dozo in 10 kg suhe svinjine, tako da znaša škoda nad 2000 din. Iste noči so se vtrhotali tudi v hišo Franceta Gerba, kjer so prav tako odnesli več obilice, 2000 din vredno zlato uro, ženske čevlje in ne-

kaj orodja. Gerbec je oškodovan za 3000 dinarjev.

Orožniki vseh okoliških postaj vlomilce zasledujejo. Zdi se pa, da imajo tolovaji ponekod svoje zaupnike, ki jih sproti obveščajo, kam so krenili orožniki na zasledovanje. Sprčo informiranosti so lopovi lahko izmislili zasledovalcem in se pojavljajo vedno tam, kjer ni nevarnosti. Prav verjetno je, da se tolovaji obračajo glede informacij na potujoče berače, ki hodijo po vseh potih in cestah logaškega okraja.

So pa v tamošnjem okraju na delu še drugi trije vlomilci. Orožniki zasledujejo tudi 33letnega Rudolfa Znidaršiča, 25letnega Antona Haceta in njunega pajdava, katerega ime jim pa ni znano. Znidaršič in Haca sta doma iz okolice Starega trga in sta po poklicu delavca. Oba sta se zgo. daj pričela kraditi. Vsi trije so prišli oni dan v Dane in Podcerkev pri Starem trgu, kjer so najprej od hiše do hiše prosičili. Zvečer so naenkrat izginili; kmalu potem pa, ko so na vasi zapili, so potepuhi spet prilezli iz svojega skrivališča in vlomili najprej v hišo Alojzija Mramorja v Podcerkvi. Odnesli so par novih črnih škornjev, 6 svetlih naglavljenih rut, več ruh, 8 mriskih prtov s čipkami, škaflo, v kateri so najbrže slutili denar in dragocenosti, ki pa je bila napolnjena z raznimi dokumenti in nekaj malenkostmi. Še iste noči so vlomili tudi v klet gostinčarja Karla Turka v Podcerkvi in v stanovanju Stanka Mavka. Turku so ukradli poleg večje količine vina 900 din, Mavku pa nekaj perila.

Sedem fantov v valovih Mure

Pet se jih je komaj rešilo, dva sta pa utonila

Ljutomer, 7. avgusta

V nedeljo popoldne, ko je bil lep vroč dan, se je napotilo k Muri iz sosednjih obmurskih vasi mnogo ljudi; eni, da se v prijetni vodi ohladi ter uživajo lepoto narave, drugi pa, da se ob topli vodi zabavajo z vožnjo po Muri.

Tako se je v nedeljo popoldne napotila k Muri skupina 7 fantov iz Srednje Bistrice z namenom, da bi se vozili z ladjo po razmeroma plitvi Muri. Ko so se fantje spravili v ladjo, so jo odpravili pri Srednji Bistrici. Deroča Mura je nesla ladjo po strugi navzdol, v njej pa so fantje prepevali in se radovili ob lepi in prijetni vožnji. Ko so se bližali ovinku Mure, kjer se Mura dotika skoraj banovinske meje, to je na ljutomersko razkrižje meji, so sklenili z ladjo prebroditi strugo ter jo mahniti na našo stran. Sredi struge pa so derot valovi pogonjali ladjo vedno hitreje ter jo končno zanesli do velikega škora, skritega pod valovi. Štor je ladjo prekuo-

nil in vseh sedem fantov je padlo v valove.

Nastala je borba na življenje in smrt. Fantje so začeli plavati pri čemer se jih je z veliko muko rešilo le pet, dočim sta dva ostala v vodi in utonila in sicer 18letni Horvat Andrej in 14letni Horvat Martin. V bližini ni bilo nikogar, ki bi nudil fantom pomoč, ker se je nesreča dogodila za obširnim gozdom, ki ovira pogled čez strugo Mure. Smrt dveh mladenčev ter smrtna nevarnost ostalih, ki so se rešili, je pretresla vse okolice. Truplo Andreja so našli v ponedeljek popoldne na levem bregu Mure pred razkrižjem brodov, truplo Horvata Martina pa so našli na ostri bistrski milov Oba trupla sta bili na mestu komisijako pregledani ter zakopani na bistrski pokopališču. Ta nesreča bo gotovo mladini v spomin, da se ne bo v bodoče igrala z vodo, zlasti ne v derotki reki.

ljivo materjo Marijo, ki je tako nenadoma in na tako grozen način izgubila sedaj tudi najmlajšega sina, ko se ji je pred leti smrtno ponesrečil najstarejši sin, ki se je vozil s kolesom nabodel na soro kmečkega voza in umrl strašne smrti. Hrenova mati je sploh do dna preizkusila žalost in trpljenje, saj je morala spremljati iz domače hiše še deset mladičev, pred leti tudi svojega moža, vojnega invalida.

Danes ob 9. je bil pogreb ponesrečenega Cirila, ki je bil pokopan ob spremstvu gasilske čete in velike množice pogrebcev iz Verda in okolice na domačem pokopališču.

Iz Celja

—c Farsko društvo »Jadrane« iz Maribora bo priredilo pod okriljem celjske »Sole« v nedeljo 20. t. m. od 10.30 do 12. dopoldne velik koncert v mestnem parku v Celju. Moški zbor, ki šteje 45 pevcev, bo izvajal 17 narodnih in domoljubnih pesmi. Na koncert tega odličnega pevanskega društva opozarjamo že danes vse ljubitelje naše pesmi.

—c Poštali upravnik Josip Savelli t. V. ponedeljek ob 17.30 je umrl v celjski bolnici v 58. letu starosti upravnik celjske pošte g. Josip Savelli. Pokojnik se je rodil 19. marca 1884 v šempas pri Gorici. Mnogo let je služboval kot poštni uradnik in poštni upravnik v raznih krajih Bosne. V mesecu maju 1925 je bil premeščen v Celje in prevzel tukaj mesto šefa pošte blagajne. Po upokojitvi prejel je poštne upravnika je bil v oktobru imenovan za upravnika celjske pošte. Pokojnik je bil veskoren korekten in uslužben uradnik, značajan naroden mož, navdušen pevec in pri-

jeten družinski. Odkarvan je bil s redno sv. Svoje s. stopnja. Zapuščila soprogo in tri sinove. Pogreb bo v sredo ob 10.30 v pokopnišnici na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, tožba prizadeži rodništvo naše ljubljane občine!

—c Napad in nesreča. V soboto je Anton Rednak iz Šabukovec pri Celju v pospehu napadel 20-letnega učnarjevega sina Francisa Turška iz Šabukovec in ga zabolal z nožem v hrbet. Ko se je 15-letni šolavec Martin Turšek s Dola pri Hraščniku vsočil v soboto s vekom po cesti, se je konj, ki je bil vprežen v voz, splašal in je udarjal po cesti. Šolavci je padel v vazo in si slomil desno roko. Poškodovanca se zdravi v celjski bolnici.

—c Umrl je v celjski bolnici: 51-letna posestnica Elizabeta Višnarjeva iz Oplotnice, 77-letna občanka reva Helena Reharjeva z Lipe pri Teharju, 66-letni mestni delavec

Anton Klahočevnik s Lave pri Celju, ki ga je bila pred dnevi med delom pri regulaciji Koprivnice na Dolenji Savi zadelo zapeljivo posilstvo, ki ga je zadelo na 14-letni posestnikov sva Ivan Kopriva iz Libov. Na hribu sv. Jozefa pri Celju je umrl v soboto 60letni finančni preglednik v p. Franc Jodi, v Medlogu pri Celju pa je umrl 44-letni šivilja Nedeljko Zidančič.

—c Nesrečna stanovanja. V noči od petka na soboto je prenočila pri šivilji Fani Verbovčič v Gosposki ulici mlajša žena, ki je kakor se je pozneje izkazalo, navedla napačno ime. V soboto je nezganka izginila. Verbovčičova je kmalu opazila, da ji je zmanjkalo iz stanovanja okrog 300 din. Javila je zadevo policiji, ki je v nedeljo izsledila omenjeno žensko, 24-letno delavko Frido S. iz Kočevja. Pri njej niso našli ukradenega denarja. Izročili so jo sodišču.

Delavstvo KID na izletu v Celju

8 posebnim vlakom in godbo se je udeležilo izleta okrog 400 delavcev, nameščenecv in njihovih svojcev

Jesenice, 7. avgusta. 8 posebnim vlakom in godbo se je zletela udeležila okoli 400 oseb. Krajnska industrijska družba na Jesenicah prireja že tretje leto izleta za svoje delavce in nameščenecv v najlepše kraje Gorenjske. V soboto dne 5. t. m. pa je organizirala izlet delavcev in nameščenecv železarnice Javornik II v Celje, katerega se je udeležilo okoli 400 nameščenecv in delavcev ter njih svojcev, da spoznajo lepote krajev v Posavju in Završju ter mesta ob bistri Savinji in da si ogledajo obrate in naprave tovarne Westen d. d., katere se pod letim gospodarjem s KID vedno bolj zraščajo in izpopolnjuje in tvori eno največjih železarskih podjetij na vsem Balkanu. Za ta izlet je vozil z Jesenic ob 4. jutraj poseben vlak. Lokomotiva in val vozovi tega vlaka so bili lepo okrašeni s državnimi zastavicami, napisli, cvetjem in zelenjem ter simboli KID ter tovarne Westen d. d. v Celju.

Izlet se je vršil pod vodstvom obratovodje tega obrata g. inž. Semlika in tehničnih uradnikov gg. inž. Pretarja in Odlaseka. Navzoča pa sta bila tudi zastopnika tiska in sicer g. Aanton Bernhard za »Tovarniški vestnik« in g. Sušnik Matija za »Jutro« in »Slovenski Narod«.

Pri odhodu vlaka s postaje je delavska godba na pihala zaigrala korčenko »Is bratstvo zagrija«, prvi pa so ubrzo zapeli več lepih narodnih pesmi. Na ljubljanski postaji je godba zaigrala živahno korčenko, prvi pa so zaneseno zapeli narodno pesem »Stoji, stoji Ljubljana, Ljubljana dolga vas« ter Adamčičevega »Vasovalca in Aljašev »Triglav moj dom«.

Na vojni skoli zasavski premogovni revir so delavci neprestano pozdravljali jeseniške tovariše. Po prihodu v Celje se je pod vodstvom g. inž. Semlika hitro formalno dogovorilo, da se je standardno, veliko dravno nastavo in godbo šel skozi mesto in Gaborje pred tovarno Westen, kjer jih je na travniku pozdravil in jim želel dobrodoščilo g. inž. Maks A. Westen.

Pod vodstvom g. inž. Krajnerja so urad-

nili tovarne razkazali izletnikom tovarno in njene moderne naprave. Jeseničani so občudovali orjanske stiskalnice in rezalne stroje ter ogromne skladiščne izdelane in lepo sortirane posode vseh vrst, barv in oblik. Vse delo se vrši po načelih sodobne tehnike, organizacije in racionalizacije, ki je v vseh obratih do potankosti sproščena. Delo teče večinoma na trak. Vsek strokovni delavec napravi pri tem svoje po starem reku: »Vsi za enega, eden za vseh, kar ravno v tej tovarni pride najmočnejše do izraza. Pri izhodu iz tovarne je vsak udeleženec dobil v spomin lichen lonček.

Po ogledu tovarne so bili vsi izletniki fotografirani. Na kar so z zastavo in godbo na čelu odkorakali skozi najbolj obudeni del mesta. Meščani so s simpatijami motrili in pozdravljali ta neobičajni sprevod.

Po obedu, ki se je vršil v gostilni »Pri zelenem travniku« in na vrhu hotela Union so izletniki šli na »Stari grad« in na ogled mesta. Zvečer so se skoraj vsi zbrali na vrhu hotela Union, kamor je prišel g. Avgust Westen in njegov nečak g. inž. Maks A. Westen, ki sta se ves čas prijazno razgovarjala z nameščenecv in delavci. Med koncertom godbe na pihala in prepevanjem narodnih pesmi in sanjavih popevk, je le prehitro minil čas. Veselo razpoloženo delavstvo je odšlo na postajo, kamor je prišel tudi g. Westen in njegov nečak, ki sta s živahnim mahanjem rok pozdravljala odhajajoče, dokler ni vlak izginil v daljavi.

Izlet je v vsakem pogledu uspel in dosegel svoj namen. Delavci s bregov »Iarobe« Save so posetili svoje tovarne na oregovih bistravah, ki služijo letnemu gospodarstvu in imajo skoraj iste naloge. Veseli in razigrani so se Jeseničani med svojo harmoniko, ceter in kitar vračali na zeleno Gorenjsko in na vojni tam sredi ljubljanskega polja ubrano zapeli tisto lepo narodno: »Leži, leži ravno polje, po njem pa bela cesta gre. Izlet delavcev in nameščenecv KID v lepo mesto ob zeleni Savinji bo ostal vsem vedno v najlepšem spominu.

Fantovska podivjanost ne pozna nobene meje Soderaski pomočnik v Podpufserci Cena Božnar je bil zaboden v spanju

Škofja Loka, 7. avgusta

Naša soseska se še ni pomirila po groznem zločinu nad zakoncem Hribernik, ko je prispela davi v mesto novica, ki jasno kaže, kako velika je podivjanost kmečkih fantov. Včeraj so praznovali pri Sv. Ožboltu v gorskem naselju v Polhovgrajskih Dolomiti, dve uri hoda od Škofje Loke, žegnanje. Po dopoldanski cerkveni pobožnosti se je popoldne praznovalo proščenje. Zlasti je bilo živahno na tako zvanih Fojkah, kjer imata svoje posestvo dva gorca: Ruper Franc, ki domuje v Gornjih Fojkah in Kržišnik Janez, ki mu je dom v Spodnjih Fojkah. Pri Kržišniku se je zbralo precej gostov, zlasti sorodnikov, ki so okrog sedmih zvečer odšli na svoje domove, deloma proti Sv. Katarini, deloma v druge gorake zaselke. Drugače pa je bilo v Gornjih Fojkah, kjer se je mudila skupina petih fantov. Ta čas, ko so sedeli ti pri Ruperju, si je poiskal pred Kržišnikovo heno ležišče soderaski pomočnik Božnar Cena. Legel je kar na stopnišče in tam spal celo uro. Pijani fantje so prihrumeli od Ruperja h Kržišnikovu domu okrog pol osmih zvečer. Ni bilo nikakega prepirla ali prekanja, ko je eden potegnil nož in ga zasedil s pešpetemu Božnarju naravnost v prsi. Kri je curkoma brizgnila in na mah je bil Božnar v mlaki krvi. Nož, ki ga je bil vzel napadalec anostavno v kuhinji pri Ruperju.

vih, je prezel Božnarju pljuča, rana pa je bila zadana 1 cm nad srcem.

Po divjaškem činu so se napadalcu umaknili. Božnar sam pa je moral krvavec iz strašne rane počakati v hribih do davi, ko so ga prepeljali v Škofjo Loko in potem, ko mu je nudil zdravniško pomoč dr. Hubad, naprej v ljubljansko bolnico. Kržišnikovi bi bili prepeljali Božnarja v dolino takoj po zločinskem napadu, a so ljudje v hribih sedaj tako prestrašeni, da si po mraku niti iz hiše ne upajo, kaj šele na pot v temno noč. Božnar visi med življenjem in smrtjo. Napad je izval v javnosti silno ogorčenje in slaba bi predla zlikovcem, če bi prišli pred ljudsko sodbo. Kdo je napadalec? V zapore škofjeljske občine je bil priveden v dopoldanski urah neki H. Tine, hlapec, ki pa krivdo odločno zanika. Fant bo izročen sodišču, ki bo dognalo, ali gre za pravega ali ne. Vse okolnosti pa kažejo, da so prišli pravega krivca.

Božnar je bil uslužben pri sodarju Homanu v Podpufserci. Znan je kot miren, vesten in dostojen mladenič, pa je zato napad nanj izval tem večje ogorčenje. Ne more pa ostati neopaženo, da so gorci napad hoteli enostavno prikriti. Ničesar ni hoteli vedeti, ničesar izdati. Šele, ko jim je bilo zagroženo, da bo romala cela vrsta ljudi v zapore, so se odprla usta.

izdan živinski potni list, kmalu je pa priznal, da je ukradel Šalingovi kravo in da jo je mislil odgnati na sejn v Samobor, kjer bi jo prodal. Šalingova je še iste noči dobila kravo nazaj. Zupaniča pa so orožniki izročili sodišču, da mu odmeri zaslužen kazen.

Iz Slovenskih goric

— Nesreča pri mlaiči. Pri posestniku Hladu na Veliki pri Marji Srečni so mlaiči pšenico z mlaticino. Med mlaičo se je nenadoma prevel približal vrtečemu stroju Sletni sin Franc Hodi. Kolesje ga je nenadoma pograbilo in ga pričelo vrteti okrog dokler se ni domačin posrečilo stroja ustaviti. Dečku je zmečkalo vso nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

— Vode primanjkuje. Zaradi suše je v zadnjem času nastalo v Slovenskih goricah tudi občutno pomanjkanje vode v studenih, da jo morajo kmetje voziti iz oddaljenih krajev. Pomanjkanje je zelo občutno zlasti po hribovskih vinčarskih naseljih, kjer morajo mnogi nositi vodo po strmih hribovih iz dolin. Posušeni so tudi skoraj vsi slovenjgoriški potoki.

— Vinčarski tabor. V nedeljo 13. t. m. bo pri Kapeli (Slatina Radenci) velik vinčarsko-delavski stanovanjski tabor, ki ga prireja Stokovna zveza vinčarjev v Ljutomeru. Tabor je namenjen predvsem vinčarjem iz sponzorskega vinogradniškega okoliša. Na njem se bo zlasti mnogo razpravljalo o novi po banaki upravi potrjeni uredbi o vinčarskem redu, s katero naši vinogradniki niso zadovoljni.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 8. avgusta katoličani: Ciril

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matton: Swing Time
Kino Union: Mala princesa
Kino Sloga: Očeta pesem
Kino Šiška: Herojska dolžnost

DEŠNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kuralt, Gospodarska cesta 10, Bolinec ded, Cesta 29. oktobra 31.

Od spod s ita

Ce si pošten in vreden zaupanja, ne bo nihče zahteval od tebe plačila vnaprej. Lepo bi se zahvalil recimo čevljarju, če bi zahteval od tebe, da mu plačaš čevlje, preden ti jih je naredil, ali krojaču, da mu plačaš obleko, preden ti jo je pometil. Tudi v gove bi debelo gledal svojega potnika, če bi zahteval od njega plačilo za potovanje, če preden je nastopil pot. To ni običaj v poslovnem svetu. Tu v krčmi bi gost nahrnil natakario, če bi zahteval, naj poravnava račun, če preden je kaj jedel in pil.

To naj bi bil uvod v poglavje. Čemu ta uvod? Kar tako tebi nič meni nič. Kakšno bo pa poglavje? Nobenega poglavja tu ni in ga tudi ne more biti. Saj ni treba, da ti vedno obravnavali in mrcvarili kaj točnega, opredeljenega, kar se da prijeti, otipati z rokami, ali na kar lahko vsaka mala pokaže s prstom. To ni nikjer rečeno. Zakaj bi pa ne mogli izjemoma enkrat govoriti kar tako na splošno? Če primeš v roko popotno palico in jo mahneš po svetu, ne zahtevaj od nikogar, naj ti plača pot, če preden jo imaš za seboj. Lahko se ti zgodi, da ne prispeš pravočasno do cilja ali pa da ga sploh zgreši. Kako bo potem s plačilom, boš-li denar vrnil in kaj poret tvoja vest na to?

Nauk iz tega splošnega modrovanja: Najprej delo, potem šele plačilo! In še en nauk: Vsako delo je vredno sicer plačila, toda razmerje med delom in plačilom bodi pravo, da ne bo morda plačilo stokrat večje od dela. Lahko se seveda zgodi tudi narobe, kar je pa zelo redko, bolj od bele vrane.

To modrovanje smo morali izročiti naši upravi, da ga zaračuna in sami ne vemo, kakaj nam je pripisala pod njim številko 180.000.

Taborenje litijskih skavtov

Litija, 2. avgusta

Džunglo imenujemo pri nas prostor ob stočju potoka Reke v Savo na koncu litijskega polja poleg vasi Breg. Z nekaj let tabore tam naši skavti. Tudi letošnje počitnice je priredil steg skavtov kralja Matjaža, kjer so organizirani litijski skavti, taborenje v džungli. Najprej so tabortli fantje. Včeraj pa smo zaključili tabor planink, kakor pravimo skavtskim članom. Skavtsko naselje je imelo vedno dovolj obiskov. Večkrat na teden so prirejali ob večerih pester taborne zabave s pevskimi, glasbenimi in komičnimi vložki.

Med zadnjim taborenjem so odšli skavti in tudi planinke na več izletov v okolico. Malo pred zaključkom so priredili tajni peš izlet na Sv. goro. Tam jih je sprejela društvena uprava in mladina je dobila izdatno kosilo. Oba tabora sta bila zelo lepo urejena in organizirana. Kuhinja je bila poverjena posebnim odbornicem s. Kraljevi, skavtski mami. In bila je v dobrih rokah. Zanimivo je, da so prišli k nam taborit tudi skavti od zunaj, iz drugih krajev, eden celo iz Čurpije. Voditelju naših skavtov br. starešini Francetu Pleničarju, ki se požrtvovalno žrtvuje za napredek in vzgojo naše mladine, k lepemu uspehu čestitamo!

Žrtev krvavega pretepa

Maribor, 7. avgusta

V grajski gostilni na Fali je sredi ob 21 nastal krvav spopad, ki je razburil vse prebivalstvo. V gostilni so bili zbrani domači fantje in hrvatski delavci, zaposleni pri delih za tukajšnje talsko elektrarno. Fantje in delavci so precej pili in vino jim je zlezlo v glavo, kmalu so se začeli zzi-zvati in nastal je prepri. Naposled sta nastali dve skupini, na eni strani domači fantje, na drugi pa delavci. Nastal je strahovit pretep, v katerem so se zablskali noži. Na bojišču je obledel 17letni kmečki delavec Andrej Lamprecht, doma iz Cinčata, ki so ga popolnoma zmrcvarili in razmesarili. Žrtev tega pretepa pa je postal tudi 27letni delavec Franc Burja, ki je dobil več sunkov z nožem v glavo in telo. Nezvest-nega so prepeljali v mariborsko bolnico. Pri spopadu pa so bili ranjeni še trije drugi fantje, ki so pa po bitki pobegnili in ostali v domači oskrbi. Orožniki so napravili preiskavo in so zasilili več udeležencev pretepa.

Danes popoldne bo obdukcija trupla nesrečnega Lamprehta.

Sokol

— Prosvetna šola Saveza SKJ. Savez SKJ je otvoril v nedeljo v Beogradu prosvetno šolo, v kateri se bo pripravljalo 76 Sokolov na prosvetno delo med ljudstvom. Vaska sokolska župa je poslala najmanj po 3 gojence. Med njimi je največ učiteljev, profesorjev in sodnikov. Šolo bodo noseli tudi 2 Bolgara, 2 Poljake in en Rus.

— Taborniki in tabornice sokolskega društva Ljubljana-Šiška, ki tabore v Ljubljani, se bodo vrnili v Ljubljano v ponedeljek 7. avgusta ob 20. uri 30 min. Stare napredoma, da se udeležijo sprejema svoje mladine, ki se je okrepila in navila go-renjskega zraka, ob omenjeni uri na kolodvoru Ljubljana-Šiška. Zdravo! Vodstvo taborenja.

POSRTNI POMENKI

— Mene je pobrala pljučnica. Kaj pa tobe?

— Mene je zasledila žena v pisarni, ko mi je sedela stropjaska na naročju.

PRAVIČNOST

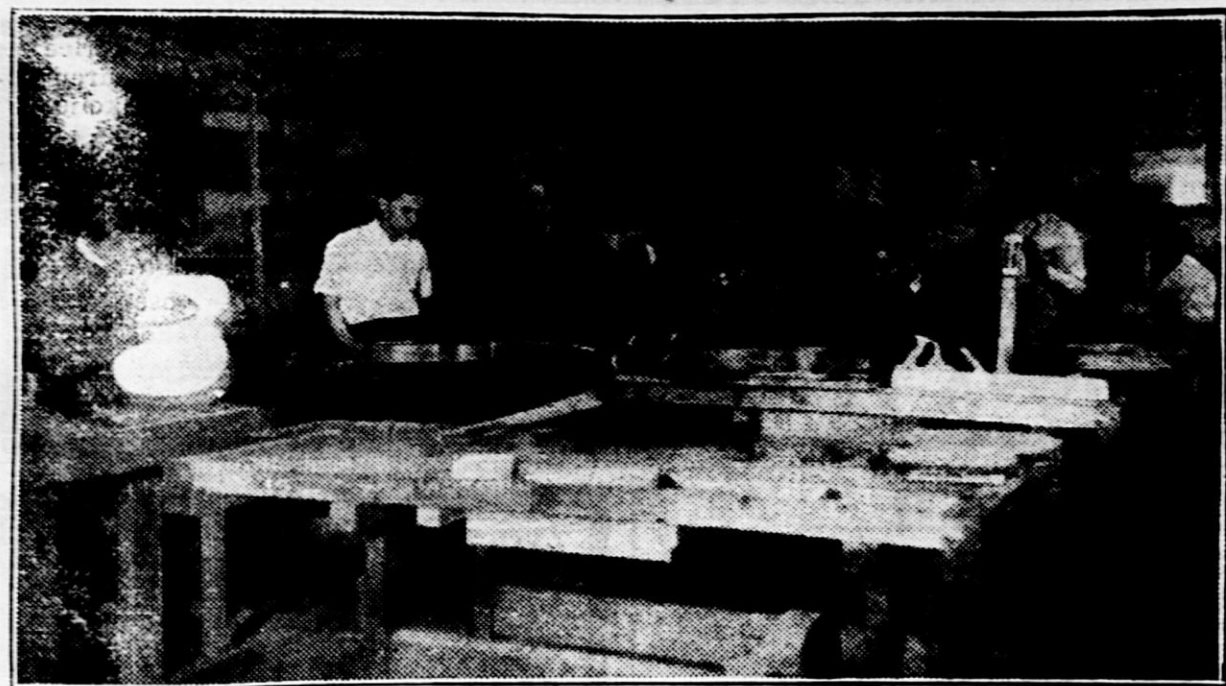
— Za božjo voljo. Mihec, pa vendar nisi pogoltnil vseh gramofonskih igel?

— Ne, ne, mamica, polovico sem jih dal Verici!

Edina šola za glasbila v državi

Marsikdo se bo začudil, ko izve, da izdelujejo v Ljubljani Stradivarijeve gosli

Pogled v šolsko delavnico

Ljubljana, 8. avgusta
Na lanskim jubilejni razstavi tehniške srednje šole v Ljubljani smo videli tudi krasne izdelke banovinske šole za glasbila na tehniški srednji šoli, edinega zavoda te vrste v državi. Kdor se je vsaj nekoliko pogledal v razstavo, je z običajnim obstal med godali, risbami in gradivom na razstavi ter se ni mogel dovolj naučiti, da se lahko šola, v javnosti še mnogo premalo znana, ponaša s tako lepimi uspehi. O tej šoli je naša javnost rešila naše države celo mnogo bolj kakor nekateri veliki in starejši učni zavodi. Šola za izdelavo glasbil so redke celo v naprednejših državah. Celotno na Češkem, kjer je izdelovanje glasbil tradicija ter zelo razvito, so imeli doslej, v Pragi, samo eno šolo, in sicer za godala. Naša šola je sedaj tudi notranje tako izpopolnjena, da ji moramo že zato posvetiti nekoliko večjo pozornost, ki je sicer zaslužila po svojih krasnih uspehih.

SOLA ZA NAJMANJŠIM PRORACUNOM
Banovinska šola za glasbila je bila ustanovljena 1. februarja l. 1932. na pobudo bivšega podnara dr. Pirkmajerja kot samostojen učni zavod in je bila priključena tehniški srednji šoli v Ljubljani, kakor predpisuje zakon. Spreda torej pod ravnanstvom tehniške srednje šole, a sicer je samostojna in jo vodi priznani strokovnjak prof. M. Mušič. Šola vzdržuje banovina; proračun znaša okrog 40.000 din na leto. To je nedvomno šola za najmanjšim proračunom. Da stroški niso večji, je za sluzga predvsem uspešnega vodstva ter velikih uspehov šole. Zavod se namreč v veliki meri izpopolnjuje ter vzdržuje s svojimi dohodki. Zakon mu dovoljuje, da lahko prodaja svoje izdelke, dragocene violine in druga glasbila.

POPOLN UČNI PROGRAM

Šola je v resnici popolna; pouk traja tri leta redno kakor v drugih srednjih in strokovnih šolah. Učni program je sestavljen v resnici strokovnjak, da šola nudi učencem vse, kar potrebujejo v svoji stroki. Zato so pa tudi učni predmeti številni. Glavni predmet pouka je prav za prav ročno delo v delavnici. To delo je pa povezano z zelo obsežno teorijo. Po 5 ur na teden se uče dekorativnega risanja in rezbarstva, po 2 uri tehnologije lesa in strugarsstva, 3 ure akustike in fizike, 4 ure glasbe z glasbeno teorijo in zgodovino ter po 2 uri teorije glasbil in nemščine. Obvezno je, da se učenci nauče tudi igranja na violino. V šoli imajo kvartet. Šola sicer v tem pogledu ne konkurrira glasbenim šolam, a je potrebno, da se učenci v njej nauče tudi igranja. Da tem bolj poznajo instrument ter njegove zvočne kvalitete. Ker so v vsakem letniku le po 4 učenci, se jim profesorji lahko posvečajo tem bolj. Pa tudi izbira med prosilci je boljša. Tudi za to stroko mora imeti učenec poseben talent. V šoli ga sprejmejo, če je absolutni vsaj 4 razrede nižje šole. Izkušnje so pokazale, da se učenci nižjih šol navadno oklenejo pouka v tej strokovni šoli z večjo ljubeznijo in pokažejo kmalu večje sposobnosti kakor dijaki, ki jim je v srednjih šolah izpodeltelo.

NASI FANTJE IZREDNO NADARJENI

Strokovnjaki trdi, da so naši fantje izredno nadarjeni za izdelavo glasbil ter da se z veliko resnostjo poglabljajo v znanstveno snov; izdelovanje predmetov se nauče le kot rokodelci, šola jim nudi mnogo več, zato pa tudi mnogo zahteva od njih. Toda takšne nadarjenosti naš strokovnjak ni mogel ugotoviti ne med Nemci in ne Čehi, čeprav je pri njih izdelovanje glasbil že zelo staro. Že zaradi tega ima naša šola za izdelavo glasbil poseben pomen; eden glavnih pogojev je za razvoj naše industrije glasbil in za popolno osamosvojitve v tej stroki od tujine. Naše delavnice glasbil ne potrebujejo že zdaj več tujih strokovnih moči in z absolutni naša šola se ne morejo kosati tujci. To je šola že dokazala in njen sloves je takšen, da smo lahko vsi ponosni na njo. Doslej je iz nje izšlo 11 absolventov. Med njimi so 4 prvi mojstri. Čehi imajo le enega, ki se lahko kosa z njimi.

Absolvent mora položiti po treh letih pouka zaključni izpit in iz šole pride kot pomočnik z dveletno prakso. Potrebno mu je samo še leto dni prakse, da postane mojster. Šola pa prireja tudi po potrebi mojstrske tečaje, ki trajajo po leto dni. Ob zaključku tečajnik polagajo mojstrski izpit ter se lahko takoj posvetijo stroki kot mojstri. Vsi absolventi dobe zelo lahko zaposlitev. Zaposlenih ni samo nekaj absolventov iz meščanskih družin, ki se niso hoteli posvetiti stroki.

STRADIVARIJEVE VIOLINE

Izdelovanje glasbil se ne more razvijati ter izpopolnjevati brez šole. Morda bi kdo mislil, da šola ne bo več potrebna, ko bo že dovolj mojstrov. Vendar bo šola vedno potrebna, že zato, ker izdelovalec sam, najsi bo še tako dober, ne more slediti dovolj hitro razvoju ter znanstvenim pridobitvam. Posebna vrednost naše šole je, da skrbno zasleduje vse najnovejši pridobitve in izkustva strokovnjakov po svetu, kar takoj uporablja v šoli. Prav zaradi tega tudi izdeluje naša šola v resnici prave Stradivarijeve violine, po natančni rekonstrukciji slavičeve strokovnjaka Möckla, ki je tik pred svojo smrtjo izdelal

strokovno delo. Rekonstrukcija Stradivarijeve violine je zdaj popolna in izdelovanje povsem enakovrednih violin ni več nobena skrivnost. Šola ima v zalogi nekaj violin — tako krasno in precizno izdelanih, da boljše ter popolnejše izdelkov ne najdemo nikjer v svetu. Ta dragocena godala zavod prodaja za tretino cene inozemskih izdelkov, ki pa niso nič boljši. Pri nas gredo najbolj v denar kitare. Povpraševanja po njih je vedno več kakor jih morejo izdelati. Tudi kitare izdelujejo znanstveno, to se pravi ne po navadnih šablonah, temveč na podlagi točne geometrijske konstrukcije; prejšnje čase oblika kitare ni bila določena z geometrijsko risbo in niso bila določena sorazmerja posameznih delov, kar velja tudi za Stradivarijevo violino. Konstrukcija kitare je narisal prof. Mušič. Kakor je razvidno iz rekonstrukcije Stradivarijeve violine, da so vse njene oblike in razmerja izdelana v najčistšem zlatem rezu, tako je tudi konstrukcija Mušičeve kitare popoln zlati rez. Kakor torej velja za lepota ideal v kiparstvu in arhitekturi in v vsej naravi posebni zakoni, ki so odkriti v sorazmerjih, izraženih v zlatem rezu, tako tudi akustika godal zahteva harmonijo zlatega reza.

SOLA JE DOBILA LEPO DELAVNICO

Šola je imela do jeseni svojo delavnico v mizarski delavnici mizarske šole. Delo je bilo tam precej oteženo, kajti šola za glasbila ima posebne zahteve. Jeseni so pa dobili primeren prostor v kleti glavne šolske poslopja. Zdej je šolska delavnica, ki služi hkrati kot učilnica za

mnoge predmete, že zelo urejena, da si prijetno presenečen, ko stopiš v njo. Povsod se kaže, da je šola res v dobrih rokah ter da se ji vodstvo posveča s izredno ljubeznijo ter skrbjo. Skoraj ne razumljivo je, kako se jim je posrečilo v tako kratkem času opremiti delavnico s vsem orodjem in z najmodernejšimi stroji. V delavnici imajo plin in elektriko za strojni pogon. Med stropi je treba omeniti izlasi najboljše tračno žago, ki žaga les v tako tanke deske kakor furnir. Posebno bogastvo je že za predelavo pripravljen les in polizdelki, po večini smrekovina in javor; lesa imajo za celo desetletje. Les za izdelavo glasbil mora biti pripravljen skrbno na posebn način. Deske morajo biti nažagane iz svežega lesa radialno. Potem se morajo sušiti v senci, smrekove najmanj 2 leti, javorjeve 5 let.

TEČAJ V VIDMU PRI DOBREPOLJAH

Iz banske uprave je izšla pobuda, da bi banovina priredila prvi tečaj za pouk izdelovanja glasbil pri nas, in sicer na deli, v kraju, kjer je zelo razvito domače predelovanje lesa ter zlasti izdelovanje igrac. V Dobrepolski kotlini so podobno kakor v Ribniški dolini dobro razviti domači lesni obrti in skoraj vsaka kmečka hiša ima precej orodja za obdelovanje lesa. Ljudje so tudi seveda bolj vajeni obdelovanja lesa kakor v drugih krajih. Zasluzka nimajo skoraj nobenega, ker ni industrije. Pogoji za izdelovanje polizdelkov za glasbila kakor tudi cenah glasbil so dani. Potrebno pa je dati ljudem primeren strokovno izobražbo. V ta namen je bil ustanovljen pripravljani tečaj, ki se je začel 15. julija in bo trajal 6 tednov. Prihodnje leto se bodo tečajniki lahko že bolj poglabili v stroko, ker si bodo letos pridobili osnovne pojme.

Zato je ta tečaj izrednega pomena; v središču nove lesne obrti bi se lahko ustanovila centrala za zbiranje ter nakupovanje polizdelkov za industrijo glasbil. Ljudje bi lahko izdelovali polizdelke, pa tudi lažje izdelke doma, v svojih domačih delavnicah (cenevi violine, kitare citre). Za to bi ne bilo treba nobenega kapitala, saj imajo že mnogi tudi najpotrebnejše orodje. Seveda do ustanovitve ter organizacije industrije glasbil ne more priti čez noč, toda za ustanovitev so dani pogoji, zlasti še, ker je pri nas že precej izdelovalcev glasbil z lepimi delavnicami. Za strokovne moči bo skrbela šola, pa tudi za splošno strokovno izpopolnitev stroke. Nekoliko razumevanja še in do ustanovitve domače industrije glasbil ni daleč. V tej stroki se lahko povsem osamosvojimo od tujine in nudili bomo neštetim našim revnim, a nadarjenim ljudem primeren zaslužek. Zamisel zasluži, da jo slično podpiramo vsi do uresničenja.

Zavarovalnice naj zidajo tudi v Ljubljani

Zavarovalnica „Croatia“ bi se pač morala odločiti za pomembno stavbno akcijo sredi mesta

Ljubljana, 8. avgusta

Ko pogosto ištemo rešitev vprašanja, kako bi poživili stavbno delavnost v Ljubljani ter kdo bi naj investiral denar v stavbna dela, bi bilo prav, da bi se spomnili tudi na zavarovalnice, ki so najboljša podjetja. Sicer so mnoge zavarovalnice že vložile precej denarja v nova poslopja, a nekatera podjetja niso posebno razpoložena za večje investicije v Ljubljani, čeprav žive predvsem od našega denarja.

Ob tej priliki ponovno opozarjamo, kako potrebno ter koristno bi bilo, da bi prišlo do večjih stavbnih del v kompleksu med Selenburgovo, Wolfovo in Prešernovo ulico ter Zvezdo, to se pravi, da bi začeli urediti načrt tako zvanega južnega trga s prehodi med Knafljevo ulico in Marjinih trgov, Zvezdo in Prešernovo ulico. Naša javnost je o tem načrtu že precej dobro poučena in ob tej priliki ga ne moremo ponovno razlagati. Pač pa moramo opozoriti, da načrta ne morejo začeti uresničevati, dosler se ne odloči za večja regulacijska dela v tem kompleksu vsaj eden izmed pomembnejših interesentov. Regulacija se lahko začne ob vhodu na projektirani osrednji trg, to se pravi, regulacijo morajo najprej dovoliti lastniki parcel ob Selenburgovi ulici in Zvezdi. Najprej bi se naj torej odločila za regulacijo »Croatia«, ki ima največ parcel ob zahodnem delu projektiranega trga in ob kraju, kjer bo že v začetku najlažji dostop do novih poslopij. Za zidanje se namreč ne morejo odločiti prvi trgovci in posestniki, ki imajo parcele n. pr. sredi Prešernove ali Wolfove ulice. Srednje parcele so skoraj vse ozke in tudi precej gosto zazidane s poslopiji, ki služijo obrtnim, pa tudi industrijskim namenom, zato bi starih poslopij ne mogli kratkoročno podreti, razen tega bi pa tudi ne bilo dohoda na stavbišče ter do novih poslopij.

Toda pri tej priliki je treba predvsem naglasiti, da se mnogi lastniki parcel ne branijo regulacije in nekateri so že izjavili, da so pripravljeni na regulacijo ter jo pozdravljajo. Žele, da bi do regulacije prišlo čim prej, čeprav bi mnogo bolj koristila nekaterim lastnikom, ki ne pokažejo prave volje do ureditve ter oklevajo z uresničitvijo načrtov. Samo po sebi se razume, da bi regulacija najbolj koristila lastnikom večjih parcel, ker bi pridobili največ prostora za nova poslopja, prostora, ki je zdaj mrtev kapital. Preureditev bi seveda koristila vsem, vendar bi nekateri lastniki izgubili relativno, glede na velikost svojih parcel, mnogo več zemljišča kakor bogatejši lastniki. Kljub temu ne nasprotujemo regulaciji, ker se zavedamo njenega velikega pomena za vse mesto in zlasti tudi njenega gospodarskega značaja. Dobro vedo, da ne gre za učinkovito estetsko ureditev, temveč, da regulacija pomeni v resnici veliko gospodarsko akcijo.

Pri tem je treba upoštevati tudi prometne pridobitve, ki bi služile predvsem mestu, smotnejši porazdelitvi prometa v središču ter zlasti razbremenitvi ozke Selenburgove ulice, pa tudi lastnikom novih poslopij samim, ker bi lahko uredili ob pasajah lepe, moderne poslovne lokale, kakršnih v Ljubljani sredi mesta še vedno

ni preveč. Modernih trgovskih lokalov, zdravih, v resnici sodobnih stanovanj v Ljubljani še ne bo tako kmalu preveč kakor se nekateri boje. Morda je že preveč zastarelih lokalov in nezdruženih stanovanj in poslovnih prostorov. Sicer pa menda nihče ne okleva z začetkom del ter regulacijo v tem pravem mestnem središču iz bojazni, da je v Ljubljani že preveč lepih hiš z zdravimi stanovanji in svetlimi, prostornimi poslovnimi lokali. Razlogi so drugi, a zdaj jih še ne bomo navajali.

Treba je le reči, da bi bilo prav, da bi se za zidanje odločila čim prej zavarovalnica »Croatia«, ki ima centralo v Zagrebu. Podružnica v Ljubljani ima znatne pribeške iz Slovenije in bi bila prav, če bi vsaj nekaj njenih dohodkov tudi ostalo v Ljubljani. Podjetje je pred leti kupilo poslopje v Selenburgovi ulici, a vanj ni toliko investiralo, da bi bilo upravičeno oklevati pred tako pomembno stavbno akcijo, ki ji lahko sami mnogo koristijo. Zato upamo, da bodo v centrali začeli resno razmišljati o investiciji za večja stavbna dela na tako dragoceni parceli. Čim bo začela zidati »Croatia«, se bo začelo veliko stavbno gibanje v kompleksu med Zvezdo in Prešernovo ulico ter med Wolfovo in Selenburgovo ulico; središče mesta bo do kmalu dobilo novo lice, ki bo tudi bolj ustrezalo duhu časa po estetski, gospodarski ter urbanistični strani.

Boj proti prahu

Ljubljana, 8. avgusta

Nov način zatiranja prahu smo zadnje mesece spoznali tudi v Ljubljani, predvsem po dnevniki javnost opozorili na, posojeno Tyršovo cesto ob kongresu Kristusa Kralja. Vendar so se pa poročevalci precej uredili s svojim navajanjem; da je mestna občina za posojenje Tyrševe ceste porabila 3 vagone soli, ko je bilo za vso Tyršovo cesto treba le nekaj nad pol vagona kloromagnezijevih soli.

Kloromagnezijiranje je nagel pripomoček za odpravo prahu, ki pa tudi ni posebno trajen, saj je kloromagnezijiranje učinkovito samo tri do štiri tedne, kakršno je pač vreme. Hudi nalivi pa kloromagnezijevu sol hitro izperje in cesta spet postane prašna.

Mestna občina Ljubljana že nekaj mesecev dela poskusne z kloromagnezijevimi soli, ko peščne ceste posuje s to soljo tako, da porabi za kvadratni meter pol do tričetrt kilograma kloromagnezijevih soli. Za Wolfovo ulico, ko še ni bila tlakovana, je porabila 600 kg kloromagnezijevih soli v kosi, ter je morala te kose najprej v vodi raztopiti. Zaloško cesto so pred nekaj tedni že potresli z drobnim soljo, prav tako pa tudi Tyršovo cesto do Stadiona. Doslej se je kloromagnezijiranje prav dobro obneslo in bo zato posojena tudi Vegova ulica in morebiti tudi še Tržaška cesta.

Kloromagnezijeva sol je higroskopska, da namreč vsesava vlago iz zraka kakor n. pr. to posebno opažamo pri sadri ali gipsu, seveda pa tudi pri navadni kuhinjski soli. Ponoči kloromagnezijeva sol pritegne toliko vlage iz zraka, da je cesta še čez dan mokra, kakor da bi bila pokropljena. Zato na posojenih cestah škropljenje seveda odpade in je tako zaradi posojene Tyrševe ceste mogoče bolj izdatno pokropiti stranske

ulice. Kar se pa tiče pohvale, ki smo jo čitali, da je mestno cestno nadzorstvo ob kongresu Kristusa Kralja posebno izdatno škropilo ceste in z izjemno veliko vneto preganjalo prah, moramo pribiti, da zaradi kongresa škropljenje ni bilo prav nič bolj izdatno kakor druge dneve, edino delovna služba je bila podaljšana za eno uro, kar pa mestno cestno nadzorstvo stori zaradi pomnoženega prometa ob vsaki večji ljubljanski prireditvi.

Kloromagnezijiranje ni zaleže torej samo nekaj tednov, če ni velikih nalivov, in zato pomeni le začasno pomoč proti prahu. Učinkovitejša in trajnejša sredstva so pa spramokširanje in drugi načini utrjevanja cest, ki jih zlasti letos preizkuša mestni tehnični oddelek. Z asfaltno smolo so bile letos obdelane Vilharjeva cesta, Slomškova, Ko-

menskega in Kolodvorska ulica, strmi del Mihošičeve ceste in Marjini trg ter Wolfova ulica, sedaj pa zalivajo kocke na cesti Za gradom, a tako bo zalila tudi Bleiweisova cesta od Tyrševe do Gosposvetske ceste. Gorupova ulica dobi drugo plast asfaltna. Cigaletova ulica bo obdelana in utrjena s polpenetracijo, a način »chemlac« smo opisali že zadnji pri utrjevanju Ilirske ulice.

Ker je mestna občina pomnožila tudi škropljenje s tranvajskim škroplilnim vozom in z novim najmodernejšim škroplilnim avtomobilom, preganjamo v Ljubljani prah tako uspešno in učinkovito, da je tudi vedno manj pritožb, pač pa velika večina prebivalstva rada priznava, da se mestna uprava na vse načine trudi odpraviti prah in blato z izboljšanjem cest.

Velika delavska manifestacija v Trbovljah

Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica v Trbovljah, je proslavila v nedeljo 40 letnico svojega delovanja

Trbovlje, 7. avgusta

V nedeljo je tukajšnja podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije na manifestanten način proslavila 40letnico svojega delovanja. Proslava je bila organizirana v velikem obsegu in so prireditelji imeli zadnje tedne polne roke dela, da so pripravili vse potrebno za to veliko manifestacijo. Toda ne le rudarsko delavstvo, tudi ostalo prebivalstvo je sodelovalo pri pripravi, zlasti da so vsi tisti, ki so prišli v nedeljo na to redko delavsko svečanost od blizu in daleč, odnesli iz rudarskih revirjev najboljše vtise.

Že v soboto popoldne so zavirale raz hiše ob glavni cesti, ki vodi s kolodvora v gornje Trbovlje državne zastave, stotine pridnih delavskih rok pa je postavljalo ob cesti slavoloke, pletlo vence in krasilo hiše ob cesti z vencji. Zlasti rudarska naselbina pri Sušniku je bila vsa v zelenju, državnih zastavicah in okrašena z vencji. Tudi hiše za cesto so bile vse okrašene z girlandami in cvetjem, posebno lepo pa je bil okrašen Delavski dom, na katerem je bil mogočen emblemi 40 letnice s simbolom delavskega bratstva in tovarštva — dvema krepko stisnjenima desnicama, naslikan med krasno prepletenim zelenjem in rdečim cvetjem. Na Delavskem domu je že v soboto v zgodnjih popoldanskih urah zaplapolala državna zastava kot znak da hoče naš rudarsko delavstvo, izražajo svoje veselje nad delavskim praznikom, manifestirati hkrati tudi za jugoslovensko državno misel.

Proslava 40letnice Zveze rudarjev Jugoslavije se je pričela že v soboto zvečer s slavnostno prireditvijo v Delavskem domu, kjer je nastopil moški zbor trboveljske »Vzajemnosti« s pesmijo »Slava delavstvu« in Pregljevo »Delavsko pesmijo«, delavska godba pa je zaigrala Blankenburgovo »Naprej«, Königovo »Svobodni zvočnik« in »Marseljezo«, vso lepo večerno proslavo pa je zaključil dramski odsek trboveljske »Vzajemnosti« s Cankarjevo »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

Naslednje jutro ob 5. je tukajšnja delavska godba prebudila večino Trboveljčanov z budnico po tukajšnjih cestah in ulicah. Okrog 7. zjutraj so začeli iz kolonij prihajati delavci k sprejemu gostov na kolodvoru, kjer so se pred 9. uro zbrali, da pozdravijo svoje tovariše, ki so prišli z vlaki iz obeh smeri iz raznih industrijskih krajev Slovenije k jubilejni proslavi Zveze rudarjev. Po prihodu čebh vlakov se je zbrala na postaji in razvila v mogočno povorko več tisoč udeležencev broječa množica, ki so jo pomnožile kolesarske čete, katere so vozile na čelu povorke. V povorki je bilo razvrščenih 5 delavskih godb s fanfaro »Vzajemnosti« iz Celja, ki je vzbujala največje zanimanje. Izmed godb moramo omeniti rudarsko godbo Hrastnik, rudniško godbo Zagorje, godbo iz Slovenske Bistrice, godbo »Zarje« iz Dobrunj in trboveljsko delavsko godbo.

Skoraj ob vsej skoraj 3 km dolgi poti s postaje do Delavskega doma je delavstvo stalo v spalirju in živo pozdravljalo svoje delavske tovariše in tovaršice iz drugih krajev, ki so bili iz mnogih de-

lavskih hiš ob cesti obsuti s cvetjem in zelenjem.

Navdušenega vzklikanja ni bilo konec niti potem, ko se je glavna množica gostov razvrstila na prostornem dvorišču Delavskega doma in je velik del množice ostal še na glavni cesti, kjer je poslušal ves potek proslave po velikem zvočniku, ki je bil montiran na vhodu ob prireditveni prostor.

Zbrane množice je najprej pozdravil predsednik trboveljske občine g. Klenovšek, zlasti pa je veljal njegov prvi pozdrav gostom in starim pionirjem socialističnega strokovnega delavskega gibanja, ki so pred 40 leti zgradili temelje temu pokretu. Nato je predsednik podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije Alič otvoril proslavo in pozdravil predvsem zastopnika delavskega tiska g. Svetka, zastopnika delavskega tiska g. Petejana in druge, nakar je podal zgodovino predvojnega gibanja stari veteran in voditelj socialističnega strokovnega pokreta g. Milhijor Cobal, dočim je spregovoril o razvoju povojnega pokreta centralni tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije g. Jurij Arh iz Zagorja.

Pri vsej slovesnosti so sodelovali poleg že omenjenih delavskih godb še pevski zbori Vzajemnosti iz Trbovelj Hrastnik I. Zagorje, Zabukovca in »Solidarnost« iz Kamnika.

Posebno globok vtis na zbrano množico je napravilo odlikovanje najstarejših še živih pionirjev te strokovne delavske organizacije g. Sitarja Ignaca, Cobala Melhiora, Gradiška Franca, Tratnika Avgusta in Učakarja J. ki so prejeli diplome, dedice pa so jim izročile sopke rdečih nageljnjev kot žive znake ljubezni in hvaležnosti trboveljskega delavstva.

Popoldne se je v okviru te proslave vršil pokalni turnir, na katerem so sodelovali športni klubi SK Olimp, Dask, Retje in Amater. Pokal za to tekmo je poklonil župan g. Klenovšek. Ob 14. uri so prišli igralci v dresih z delavsko godbo na čelu na igranje SK Amaterja, kjer je zbrane odlične goste in ostalo občinstvo pozdravil predsednik SK Amaterja g. Podlesnik. Koj nato je bila odigrana predtekma med SK Amaterjem in Retjem v razmerju 5:1 za Amaterja. V sledeči tekmi je zmagal Dask nad Olimpom v razmerju 2:1. V finalni tekmi je zmagal Amater nad Daskom z rezultatom 7:0 in si s tem pridelal pokal predsednika trboveljske občine, ki je zmagovalcu čestital in izrazil svoje veselje nad tem, da se je ta spominski turnir delavskih klubov odigral tako disciplinirano in vzorno, kar je napravilo nedvomno tudi na številne navzoče goste najboljše vtis. Drugoplasirani SK Retje je prejel darilo g. Rovšnika — novo, krasno izdelano žogo, ostala kluba, t. j. Olimp (Celje) in Dask pa darila SK Amaterja, spominski zastavici.

Prireditve se je zaključila v najlepšem razpoloženju in v največje zadovoljstvo tako prirediteljev kakor gostov in priznati moramo, da v popolnem redu in miru in brez najmanjših incidenta kar je vsakekor pripisati za prirediteljski rediteljske službe.

Bradeško v Poljanski dolini?

Poljane, 7. avgusta

Posestnica iz Delnic, 43-letna vdova Tavčar Neža je v eni preteklih noči prenočila v svojih prostorih tujega moškega. Poizvedbe so dognale, da neznani moški ni mogel biti nihče drugi nego prosluli Bradeško Josip iz Praproč. Posestnica ni hotela prijaviti poseta tujca nikjer, niti občni niti orožnikom, ker je vzbudilo tem večji sum, da s tem prenočevanjem gotovo ni nekaj v redu. Splošno mnenje je v Delnicah pa je, da je prenočil pri Tavčarjevi Bradeško. Tavčarjeva posest sicer zanika, odklanja pa tudi vsak opis dotičnika, ki ga je sprejela pod streho. Neke vaščanka pa vrhu vsega ve povedati, da so ji sosede pravile, kako je Tavčarjeva govorila, da ni tako neumnna, da bi Bradeška izdala.

Kot rečeno, o neznatem moškem noče dati nikakih podatkov, mimo tega pa obtožuje vprav vaščanko, da je bila ona tista, ki je dajala sumljivemu in neznanemu moškemu pothno. Ne glede na prestopke, ki ga je zagrešila Tavčarjeva zaradi neprijavljene tujca, je več kot znatično, kako se otepajo ljudje vsega, o čemer vedo, da ni v skladu s predpisi in poštenostjo.

Iz Zagorja

Sokolske vesti. Sokolsko društvo v Zagorju se vesno pripravlja na svoj praznik, ki bo 20. avgusta. Ta dan bo popoldne javen telovadni nastop. Ker bo to zadnji nastop v našem okrožju, bodo gotovo sošedne edince posetile našo prireditve v velikem številu. Sokolski odsek na Lokah je že določil glavne dobitke za svojo tombolo, ki bo 3. septembra na telovadišču v Zagorju. Prva tombola bo lepa spalnica ali din 3.000.—, druga pa vol ali 2.000.—. Nato sledi kolesa (moško in žensko), moka in drugi lepi dobitki. Ker so dobitki zelo lepi, bo obisk gotovo zadovoljil prireditelje, ki si bodo s čistim dobičkom tombole dogradili že napl izgotovljeni Sokolski dom na Lokah. Tablice so po din 3.— — Sokolsko

društvo v Zagorju je nameravalo odkriti letos ob priliki javnega nastopa — 20. t. m. spominsko ploščo blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Ta sklep je sedaj spremenilo in bo drugo leto ob priliki društvene 50-letnice postavilo pred domom spomenik nepozabnemu vladarju. V to svrhu je že začelo s potrebnimi deli, ker bo prednji del doma temu primerno preurejen.

Nov grob. V četrtek je preminul v precej visoki starosti rudarski upokojenec Ivan Sušnik, za katerim žaluje več sinov. Pogreb je bil v soboto na zagorsko pokopališče. Naj počiva v miru, svojem naše iskreno sožalje.

Sadjarica in vrtnarska podružnica v Zagorju je dogradila svojo sadno sušilnico na Lokah pri g. Aščič. Odbor podružnice je sklenil, da bo sušil sadje tudi za nečlane proti majhni odškodnini. Tako si bo letos lahko tudi naš delavec nasušil sadja, ki ga bo lahko kupil v okolici, saj kaže sadna letina zelo dobro. Sadje bo suho že v 18 urah; naenkrat se bo pa lahko sušilo 12 merikov sadja.

Novi sokolski prapor v Podnartu

DNEVNE VESTI

— **Avtomobilski promet na Sušaku.** Novi. Za naš tujski promet je izredno važna tako zvana jadranska cesta, ki bi vodila ob obali Jadrana od Sušaka do Učinja. Prav tako važna je pa seveda tudi moderna avtomobilska cesta, ki bi vezala Slovenijo s Primorjem. Žal pa vse kaže da bo preteklo še mnogo vošč, preden bodo začeli graditi to cesto. Najbrž dobi Beograd pred avtomobilsko cesto do Jadrana kakor Ljubljana do Sušaka. V severnem delu Hrvatskega Primorja od Sušaka do Novega grada avtomobilsko cesto. Dograjena je že od Sv. Jakova preko Crikvenice in Seica do Novega. Zdjaj je v gradnji cesta Sušak-Bakar in Kraljevica-Sv. Jakov. Te dni je bila licitacija za gradnjo odseka avtomobilske ceste od Bakra do Bakarac. Končno pride na vrsto še odsek Bakarac-Kraljevica.

— **Vlaki so polni turistov.** Zadnje dni je turistični promet v Dalmaciji zelo živahen. Vsi vlaki so polni domačih in tujih turistov. Isto velja za parnike. Razen rednega vlaka je prišel v nedeljo v Split poseben turistični vlak z Dunaja, s katerim se je pripeljal na Jadran 300 Avstrijcev. Napovedanih je bilo nad 1000 letoviščarjev iz bivše Avstrije zaradi pomanjkanja deviz jih je pa prišlo samo nekaj nad 300.

— **Egiptska jahta pred Omišjem.** Egipt. ska jahta »Nimet Alah«, ki pluje pod an. glesko zastavo, je prišla v nedeljo pred Omišljem, včeraj jutraj je pa odplula proti Reki. Na jahti so člani egiptskega kraljevskega doma s spremstvom.

— **Zračna zveza med Budimpešto in Beogradom.** Včeraj popoldne je prišla v Beograd oficijelna madžarska delegacija v zvezi s predložitvijo zračnega prometa med Budimpešto in Beogradom. Na tej priložnosti so letala doslej poljska letala. Danes se je madžarska delegacija odpravila na Oplenac.

— **Licitacija del na železniški progi Črnomelj-Vrbovsko.** Prva licitacija za oddajo del na novi železniški progi Črnomelj-Vrbovsko je bila 7. septembra lani. Točno po letu dni bo druga licitacija. Prva licitacija je bila brez uspeha, zato je delo začela opravljati država v svoji režiji. Zdjaj je razpisana licitacija za oddajo del na prvem odseku od km 5.763 do 8.840 v smeri od Črnomlja proti Vrbovskemu. To je pa le tretjina prvega odseka in proračunska vsota znaša le 3.883.000 din, medtem ko bodo vsa dela prvega odseka veljala okrog 16 milijonov din. Zdjaj razpisujejo torej samo delo na približno 3 km dolgem odseku in kaže, da bo ostala dela na dveh tretjinah odseka opravila država v svoji režiji.

— **Zenica oskudovana za 1.200.000 din na leto.** Odkar so železniki začeli daviti privilegij, da jim ni treba plačevati občinskih davčnin, je zenica občina izgubila glavni vir svojih dohodkov, in sicer okrog 1.200.000 din na leto. Na občini so se zganili šele zdaj in začeli so bombardirati pristojna mesta z resolucijami, naglasajoč, da bo občinsko gospodarstvo doživelo polom, če železniki industrija ne bo prispevala nič za občinske izdatke.

— **Uspehi natečaja za idejni osnutek jese niške bolnice.** Jesenice dobe bolnico Bratovske skladnice. Znano je, da je vprašanje nove bolnice zadovoljivo rešeno tudi v finančnem pogledu, odkar se je Kranjska industrijska družba obvezala s kolektivno pogodbo aprila, da bo prispevala za bolnico 2 milijona din. Zato so tudi že razpisali natečaj za izdelavo idejnega osnutka bolnice. Razpisane so bile tri nagrade: prva v znesku 20.000, druga 13.000 in tretja 7000 din, za odkup nadaljnjih petih osnutkov pa je bila določena še vsota 20.000 din. Udeležba na natečaju je bila lepa. Prejeli so 12 načrtov. Prva nagrada je bila prisojena ing. arh. M. Kosu iz Ljubljane, druga ing. arh. Ed. Ravnikarju in tretja ing. arh. S. Leviju iz Zagreba.

— **Tekstilna tovarna v Kočevju na dražbi.** Tekstilna tovarna »Slavotek« v Kočevju je na dražbi. Podjetje je delovalo 12 let in zaposlovalo 500 do 700 delavcev. Investiranega je bilo večina češkega kapitala. Zdjaj je na predlog Češke industrijske banke v Pragi razpisana dražba tovarniških nepremičnin, ocenjenih na 5 milijonov 831.515 din. Najnižja ponudba znaša 3.023.000 din. Dražba bo 13. septembra.

— **Povečanje našega izvoza v Italijo za 60%.** Po izjavi trgovskega ministra Tomića se bo naš izvoz v Italijo povečal za 60%, in sicer se bo zvišala vrednost kontingentov našega blaga od 258 milijonov lir na skoraj 400 milijonov. Povečan bo kontingent za izvoz živine na 85 milijonov lir, za les 125 in žito 9 milijonov lir.

— **Kopalni vlak Ljubljana-Skofja Loka.** Potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.30 in prihaja v Skofjo Loko ob 14.09, ter v obratni smeri odhaja iz Skofje Loke ob 18.51 in prihaja v Ljubljano ob 19.25, je določen v dobi od 7. avgusta do 1. septembra kot kopalni vlak z znano vožnjo ceno, ne glede na to, ali je kopalni vlak ob 14.35 v prometu ali ne. Kopalci, ki uporabljajo redni vlak ob 13.30, lahko uporabljajo za povratek ali kopalni vlak, ki odhaja iz Skofje Loke ob 18.51, ali pa redni vlak ob 18.51.

— **Beograd opušta tramvaj.** Vse kaže, da bo v Beogradu tramvaj polagoma odpravljen in da bodo tramvajске proge zamenjane s avtomobilskimi. Včeraj je bila odpravljena tramvajska proga številka 9, v četrtek od gledališča do železniške postaje in klavirne predpančevski most. V kratkem bodo odpravili tudi tramvajsko progo, ki vodi s Kalemegdana na novo pokopališče in jo zamenjali z avtobusi.

— **Črni koz v Seiški dolini.** Sreko načelstvo v Skofji Loki nas prosi za obljavo, da so vse govorice o pojavu črnih koz v Seiški dolini neresenice. V Seiški dolini pa tudi v vsem Skofjeloškem okraju ni črnih koz in jih ni bilo že od konca svetovne vojne sem. Razširjenost teh in Skofjeloški okraj skrajno škodljivih in povsem neresenih govoric bo oblast zasledovala.

— **Lovel posrli Zveza lovskih društev v dravski banovini preloži strelske trake na 2. in 3. septembra 1939.** — Odobr.

— **Vesela obramba je etično utemeljena.** Samoohramba naroda letotaka. Zato razmišljajte se za narodnoobrambene probleme ter posvetite po čitju in sadovnih predavanjih. Danes v torek, 8. t. m. ob 20.10 bo imel po ljubljanskem radu predsednik Bran-bora g. prof. Iv. Rudolf predavanje o »Čitju in namenih narodnoobrambenega dela«.

— **Akademski pevski zbor bo imel svoj pokrovitelj.** M. Vel. kraljica Marija. Kakor smo izvedeli iz vrst našega najboljšega pevskega zbora, bo imel APZ prireditelj pred M. Vel. kraljico Marijo. Na

ši akademiki-pevci bodo svoji visoki pokroviteljici v soboto zvečer prirediteli oficijelno podoknico v poletnem dvorcu v »Suvoboru«. Ta vest je razveselila vse, ki poznajo odlične kvalitete našega zbora akademikov APZ bo ob tej priložnosti podoknico priredil na Bledu slavnostni koncert, ki bo v dvorani »Prosvetnega doma«. Na koncertu bo izvajal izbran program slovenske umetne in narodne pesni. Želimo našim odličnim pevcem tudi ob tej priložnosti kar največ uspeha.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo in deloma oblačno vreme; nagnjenje k nevihtam. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Sarajevu 35, v Splitu 34, v Beogradu in Kumboru 31, v Dubrovniku in na Visu 29, v Zagrebu in na Rabu 27, v Mariboru 26,4 in v Ljubljani 26,2. Dvi je kazal barometer v Ljubljani 759,5, temperatura je znašala 13,7. — **Svoje ljubice in sebe je ubil.** Včeraj jutraj je prejel zagrebški policija iz Marije Bistrice telefonsko vest, da je bil odkrit v bližini mesta strašen zločin. V koruzi na polju so našli dve trupli. Že priletni mrtlic je držal v rosi samokres. Kraj njega pa je ležalo mrtvo neko dekle. Takoj je bilo jasno, da gre za ljubavno tragedijo. Policija je spoznala v mrtlici zagrebškega hišnega posestnika Stjepana Sokača, v dekletu pa Alojzijo Birman. Najbrž sta sklenila skupaj končati si življenje. Policija je uvedla preiskavo.

— **Tragična smrt mladega inženjerja.** Včeraj ponoči je doletela tragična smrt mladega inženjerja Jovana Dabića v Sisku. Vračal se je z motociklom iz Petrinje, pa je zavozil v voz. Prepeljal so ga v bolnico, kjer je pa kmalu izdihnil.

— **Dva dekca poljeda 4 kg salame.** V županiji sta v nedeljo dekca Anton Bauman in Ivica Kovčević stavila s svojima gospodarjema, da bosta pojedla 4 kg salame in 5 kg kislih kumar. Dekca sta stavlo izgubila, ker je bil kos salame za nekaj dekagramov prevelik.

Iz Ljubljane

— **Iz Bleivseva cesta** je ena najprometnejših v mestu in je tudi dovolj široka za vozni promet. Cestišče je gladko in asfaltirano, vprav to pa rado zapelje nekatere voznike in avtomobiliste k prehitri vožnji. Na tej cesti vidimo pogosto, da se vozniki ne drže predpisane cestne red. da in prav radi vozijo, če ne že zmerom po levi strani v smeri vožnje, pa vsaj po sredi ceste. Tako se pripeti pogosto, da pride pešec, ki namerava prekorajšiti cesto na križiščih naravnost v smrtne varnost. Nič boljše se tudi ne godi kolesarjem, ki večkrat komaj udeležijo preteči nevarnosti, manjši karamboli pa so na tej cesti nekaj navadnega. Strahotniki, stoječi na nekaterih križiščih, bi storili prav, če bi tu pa tam pogledali tudi nekoliko dalje od svojih stojšč in napravili na cesti red.

— **lj Odlaganje smeti po parkih.** Po naših parkih se je zopet razpasla grda razvada odlaganja smeti, zlasti papirja, ki vsaki leži vsepokop pod klopi na sprehajališčih ali celo na skrbno obdelanih in negovanih gredicah. Razumljivo je, da si ta ali oni privošči mrazo južino, ki jo prinese s seboj, na klopi v Tivoliju, v parku v Zvezdi ali na Kralja Petra trgu in v parku pred šentpetrsko cerkvijo, ni pa treba metati papirja in mesnih ostankov jedi po tleh, saj so zato postavljeni povsod koski za smeti, kamor spadajo take ostanki. Mestni delavci imajo dan za dnem obilo posla s pobiranjem take navlake po travni in po poteh.

— **Iz V. Siskij podira stare hiše.** V Siskij ob Celovski cesti so letos poleti adaptirali več starih hiš, ki so jih deloma popolnoma prezidali in preuredili spodnje prostore. re v trgovske lokale. V taki preurejeni hiši, v bližini stare Vodnikovove gostilne se je sedaj naselila trgovina z železnino Odon Koutny, sedaj pa so pričeli podirati staro pritlično hišo nasproti mizararskega podjetja Perko. Na istem kraju zgrajeno moderno hišo, v kateri bodo menda tudi trgovski lokali. V bližnji bodočnosti bodo padle ob Celovski cesti še nekatere stare hiše, namesto njih pa bodo zgrajene moderne.

V kavarno »Stritar«

je dospel nova damska kapela.
Danes v torek vso noč odprto!

— **Iz Zdrženje gostinščih podjetij v Ljubljani** obvešča svoje članstvo, da je kr. banska uprava dovolila vsem gostinškim podjetjem v Ljubljani vsteviti tudi buffete in vinotoče za čas glavnih dni Gasilskega kongresa podaljšanje obratovalnega časa za celo noč in sicer za noči med 14. in 15. avgustom in 15. in 16. avgustom t. l. Uprava 387-n.

— **Iz Osemletni Caruso** — mali Bobby Breen (izgovori Bobi Brin) poje prvič v Ljubljani! Kino Sloga predvaja od danes naprej vsebinsko lep film »Očetova pesem«, v katerem se bo prvič predstavil ljubljanski kino-publikli mali šletni deček Bobby Breen, ki ima fenomenalen glas, tako da je povsod po svetu znan pod priimkom »mali Caruso«. Ta čudežni mali deček-umetnik čigar petje je navdušilo vse poslušalce, bo nedvomno ogrel tudi ljubljane, ki prav radi poslušajo lepo petje. O tem smo tem bolj prepričani, ker nastopi mali Bobby v vsebinsko lepem filmu, ki je ponesel sloves mladega umetnika po širnem svetu. — Mali Bobby — v filmu se imenuje Billy — simpatičen deček po svoji zunanosti in postavi prav srčan fantek; v filmu igra in predstavlja zapuščen otrok, čigar usoda gane vsakega gledalca tembolj, ker poje tako ganljivo pesmico, da bodo solze obile vse poslušalce. Poleg Bobbyja bomo slišali v filmu še drugega slovitega pevca Georgea Houstona, ki je član newyorške Metropolitanke, tako, da lahko mirno rečemo, da je film »Očetova pesem« nekaj prav posebnega, na kar moramo ljubljanske kinopublikli prav posebno opozoriti in ji obisk tega programa v kino Slogi prav tople priporočati. Tudi za deco in male otroke je film v vsakem pogledu zelo priporočljiv! 2434

— **Iz Ponovna prošnja.** Stanovalci »Ob magistratu« smo 5. t. m. brali v »Sloven. skem Narodcu« neke vrste popisovanje smetarskih voz, ki jih ima mestni magistrat za pobiranje smeti. In s tem naj bi bilo po njihovem mnenju stresaenje smeti po naših izloščih odpravljeno. Primorani smo zato ponoviti našo prošnjo na g. župana, naj odredi, da pride k nam pobirati smeti voz iz Dalmatinove ulice, saj kakor je razvidno iz navedenega magistratskega popisa, cestno nadzorstvo ne polaga tako nobene važnosti na to, kje ta ali oni voz pobira smeti. Z besedami nam pa tudi v bodoče ne bo nič pomagano.

u — **Šola za telovne vaje** v Beogradu. Vsem, ki se nameravajo vpisati v to šolo, daje podrobna pojasnila mestni odsek za telovne vaje v Auerspergovih palači, Gosposka ul. 13. Prošnje morajo biti vlozene na ministrstvo za telovne vaje do 25. t. m.

— **Iz Vojaški obvestniki,** rojeni v letih od 1889. do 1898., se pozivajo, da pridejo takoj v mestni vojaški urad na Ambroževem trgu 7 po svoje vojaške knjižice, ki so jih oddali zaradi zamenjave. S seboj naj prinesejo potrdila, ki so jih dobili pri oddaji knjižice.

— **Skupna vaja za nastop obvestnikov** telovne vaje ob gasilskem kongresu. Ker v nedeljo zaradi dežja ni moglo biti vaje za nastop, se prične skupna vaja v četrtek 10. t. m. pol ure prej kot je bilo objavljeno v okrožnici. Zbor točno ob 17. pred ljudsko šolo za Bežigradom. Delodajalci so naproseni, da obveznike o pravem času izpuste iz obratov.

— **Iz Umetnostno-zgodovinske društva** priredi v četrtek 10. avgusta ob 2. popoldne izlet v Preserje, na Zalesno goro, k Sv. Jožefu in Sv. Ani (Metzinger, Janez Šubič). Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrтка ob 11. dopoldne. Avtobus 15 din.

Priprave za gasilski kongres v Ljubljani
Velikega gasilskega spreveda po mestu se udeležijo nad 10.000 ljudi

Ljubljana, 8. avgusta
Četrtnska voznica na kongres v Ljubljano velja za vse člane gasilskih organizacij za prihod 11. do 15. avgusta in od 13. do 18. avgusta. Če se nisi član javi se za podpornega člana pri gasilski četi svojega okoliša in dobil bo člansko (četno) legitimacijo, s katero imaš pravico do četrtnske voznice na železnici. Hkrati kupi istotam kongresno knjižico z znakom za 7 din. Z legitimacijo in s kongresno knjižico dobiš na vsaki odhodni železniški postaji obrazec K — 14 za 2 din in polovično vozovnico do Ljubljane. Vse skupaj shrani, da ne izgubiš. Ko prideš v Ljubljano, preskrbi, da čimprej daš ta izkazila (kongresno knjižico in obrazec K — 14) žigosati s kongresnim in železniškim žigom. Žigovale se bodo v kongresni pisarni, na glavnem kolodvoru, na Stadionu in še na nekaterih prometnih krajih, kjer bo to z vidnim napisom označeno. Z žigosanimi izkazili imaš potem brezplačno vožnjo pri povratku.

Kongresna knjižica je vsakemu udeležencu gasilskega kongresa nujno potrebna, ker daje predvsem te-le ugodnosti:

1) znižano vožnjo po železnici. 2) brezplačen vstop na Stadion v nedeljo 13. in v torek 15. avgusta. 3) brezplačen ogled gasilske razstave. 4) brezplačno prenočišče na skupnem ležišču na slami. 5) znižano vožnjo na električni cestni železnici v Ljubljani.

Stanovanjski odsek za gasilski kongres znova z vsem poudarkom prosi ljubljance naj prijavi svoje vseh odvisne sobe in postelje. Prenovočalcev v dnevi kongresa bo nepričakovano veliko. Zato, ljubljanci, dokazimo ob tej priložnosti našo znanost in priznava gostoljubnost! Prijave sprejema glavna pisarna gasilskega kongresnega odbora, Tyrševa cesta 29/II, telef. št. 43-41.

Spreveda dne 15. avgusta se bo, po dosedanjih prijavah sodeč udeležilo nad 10.000 ljudi, in sicer blizu 7.500 gasilcev v krojih, okoli 500 samarijank, 1.200 naraščalnikov in okoli 1.200 narodnih noš. To bo veličastna revija strumno organiziranega jugoslovenskega gasilstva. Vse čete in vsi posamezniki v krojih morajo biti ta dan najkasneje ob 7.15 jutraj na določenih jim zbirališčih. Ta zbirališča so v kongresni knjižici natančno določena, označena pa bodo tudi z velikimi napismi, sploh pa naj se vsi ravna po navodilih rediteljev. Spreveda se udeležijo tudi gasilski vojni park. Bo to mogočna armada v službi bližnjega! Pred adidščem, ob Miklošičevi cesti, bo tribuna za najvišje predstavnike države, vojaških oblastev in gasilstva. Pred tribuno bo mimohod. Sprevod se začne pomikati ob 8.30 izpred Narodnega doma po Aleksandrovi, Tyrševi in Masarykovi cesti na Miklošičevo cesto in nato čez Marijin trg, po Wolfovi ulici na Kongresni trg, kjer bo sv. maša, ki jo bo opravil in imel cer-

PREMIERA Kralj in kraljica ritma Ginger Rogers in Fred Astaire v naj-duhovitajši glasbeni komediji:

SWING TIME

Dance nepreklicno zadnjkrat!
Mala princesa
Kino Union — 22-21
Predstave ob 18., 19. in 21. uri

Mladost male princese Sini — poznejše cesarice Elizabete, vidite v razkošnem, vsebinsko vedrem in zabavnem filmu bivše dunajske produkcije! Naslovno vlogo igra mala deklica Traudi Sodelujejo: Paul Hörbiger, Otto Tressler, Hansi Knoteck

Kino Sloga — tel. 27-30
DANES PREMIERA!
OČETOVA PESEM

V glavni vlogi Bobby Breen — osemletni Caruso, in George Houston — tenor newyorške Metropolitan opere. Režija: Kurt Neumann

ŠAH

— **Prvi brzoigralni centralnega šahovskega kluba** bo danes, v torek, ob 20. v klubski sobi kavarne »Zvezdec«.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79.

Film briljantne igre

Herojska dolžnost poročnika Perry-a

V glavnih vlogah: Robert Taylor in Barbara Stanwick

Predstave: danes ob 1/2 9. uri, jutri ob 1/2 9. uri in v četrtek ob 1/2 9. uri

Prilodni spored:

Žigosana

takim interesentom, ki bodo po enotnem načrtu prenosilnega paviliona uredili svoje prodajne lope. Načrt je interesentom na razpolago v pisarni za oddajo prostora. Paviljoni morajo biti okrašeni s smrečjem. Enotno mora biti rešeno tudi vprašanje oblike prodajalcev jestvin in pijač: Moški bel predpasnik, ženske črno haljo z belo oglavnico. Pravico prodajati na Stadionu bodo imeli le tisti, ki bodo postavili predpisano prodajno lopo, na Stadionu. Pisarna za oddajo prostorov je odprta dnevno od 6 1/2 do 8. zvečer v veži Gospodarske Zveze Tyrševa cesta 29, desno — pritličje.

Izleti na Gorenjsko bodo po želji udeležencev gasilskega kongresa v dnevi 13., 14. in 16. avgusta vsakokrat ob 8. uri jutraj izpred glavne kongresne pisarne (Gospodarska zveza), Tyrševa cesta 29. Izlet št. 1, avtobus vozi preko Kranja mimo dvorca Brdo, Naklo na Bled, kamor prispe ob 10 dopoldne. Ogled Bleda, izlet na Grad, vožnja s čolnom in možnost kopanja v jezeru ob 7 zvečer odhod z Bleda preko Lesc, Radovljice, Kranja in prispe v Ljubljano ob 9. zvečer. Cena temu izletu je 45 din, s kosilom 65 din. — Izlet št. 2, Do Bleda ista pot in čas prihoda, na Bledu postanek. Odhod z Bleda ob 1. v Bohinj. Ogled Bohinja, vožnja s čolnom po jezeru in ogled slapa Savice. Ob 6. zvečer odhod iz Bohinja istim potom kot zgoraj in prihod v Ljubljano ob 9. zvečer. Cena temu izletu 65 din, s kosilom 85 din. — Kdor se namerava udeležiti katerega teh izletov, naj sporoči glavni kongresni pisarni Gasilskega združbenja, Ljubljana Tyrševa cesta 29.

ZDRAVNIMI MED SEBOJ

— Ali si imel tudi ti srečo s svojim prvim bolnikom?
— Da, žalujoci ostali so plačali honorar.

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939.

ZACETEK 27. AVGUSTA:

60% POPUSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH. ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH.

VSA POJASNILA DAJEJO:

ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA — BEOGRAD. KNEZ MIHAJLOVA 33/L

IN CASTNI ZASTOPNIKI:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, TYRŠEVA 33, TEL. 27-62

JOSIP BEZJAK — MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25, TEL. 20-97

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Obiščite

8. Mariborski teden

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična voznica na železnicih od 1. do 17. avgusta 1939

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVJA

Industrija - Trgovina - Obrt - Kmetijstvo - Velika tekstilna razstava - Turizmprometna razstava - Gostinstvo - Vinaka - Pokušanja - Razstava narodnih vezenin - Narodopisne razstave Ljubljanske gledališke razstave - Skavtska razstava - Razstava malih živali - številne specialne razstave - Koncertne in gledališke prireditve - Sportne prireditve - Veselični park na razstavišču itd.

5. - 8. avgusta festival slovenskih narodnih običajev!

Obiščite Mariborski otok, najlepše kupališče v Jugoslaviji! Obiščite zeleno Pohorje in sončni Korjak! Obiščite vinorodne Slovenske gorice! Obiščite vseh Maribor in njegovo okolico! Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

Najboljše izdatke!

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

BUKOVE HLODE

prima, od 20 cm premera naprej, kupim po najboljši dnevni ceni. Gumzej, Celje. 2431

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

1000 DIN

zastužite nesečno doma, ako kupite ročni praznični stroj. Dajemo material, prevzemamo blago. Pišite »Anos«, Maribor 22/M

JAMOMERCA

išče premogovnik. Biti mora verziran v vseh jamomerskih poslih. Ponudbe pošljite s točnim popisom dosežanj prakse na upravo rudnika Radin, Zilvinice, Tuzla. 2430

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MALO SOBICO

oddam boljšemu gospodu, event. s hrano, nasproti gor. kolodvora. Naslov v upravi. 2353

PRODAM

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje in moške obleke. Klavter — Vošnjakova 4. 2424

OREHOVA JEDRO

lepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 2422

TURISTI!
Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/T

NAJBOLJŠO MEDICO
dobite v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/T

KLUSEIE
END IN VEČBARVNE.

Jugografika
SV. PEPA NASIP ST. 7

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

Ako prodajaš, kupuješ, oglašuj v mali oglasnik »Slov. Naroda«

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVJA je

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modal pregled, novice iz radijskega sveta. Glasbeni smotni, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Kaniževa ulica št. 5. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Kaniževa ulica št. 5.

Kakšni pomisleki govore proti etažni lastnini?

Bi bilo, da bi pravosodni minister pooblastila v finančnem zakonu za l. 1939-40
ne izkoristiti

Ljubljana, 7. avgusta
Ze nekajkrat je »Slovenski Narod« pisal o etažni lastnini, ki je bila pri nas vnešena v finančni zakon za l. 1939-40 s tem, da je v § 35. dobil minister za pravosodje pooblastilo, da sme po odobritvi ministrskega sveta, sprejemati z ministrom za zgradbe izdati uredbi o zakonsko močjo o nadstropni in stanovanjski lastnini.

Nadstropna ali etažna lastnina je pri nas popolnoma nov in neznan pojem, zato je tudi njena uvedba v finančnem zakonu zbudila med prazničniki, tako na eni, kakor tudi na drugi strani več pozornosti, kakor bi bilo potrebno. Prvi, to je stanovanjski najemniki in vsi drugi, ki si obetajo, da uvedba etažne lastnine kakršnekoli koristi, se zavzemajo za njeno uzakonitev, drugi, to je hišni posestniki, pa to uzakonitev odločno odklanjajo, ter navajajo zato svoje odločilne stališče tehtne razloge.

Kaj je prav za prav nadstropna ali etažna lastnina?

Odgovor na to vprašanje bi bil: Etažna lastnina imenujemo, če si eno in isto stavbo, namenjeno za kakršnokoli uporabo, delimo dva, ali tudi več lastnikov v vodoravno razdeljenih delih, za kar tvorijo mejne potlačni deli ali stropi v stavbi. Tako recimo ima lahko dvonadstropna hiša, ki ima v pritličju kakor tudi v vsakem nadstropju po eno stanovanje, kar tri lastnike in sicer je prvi popolnoma pravi in neomejeni lastnik pritličja, drugi je lastnik v istem svojstvu prvega nadstropja, tretji pa ravno tako lastnik drugega nadstropja brez vsakih omejitev. Vendar pa so v vsaki hiši razni deli, ki se ne dajo razdeliti tako, kakor stropa sama, zato se morajo uporabljati po potrebi skupno od vseh lastnikov predmetne stavbe. Ti nerazdeljivi deli pa so največkrat tisti klemen spodnje, ki rodijo prepir in tožbe, da jim pogosto ni konca, do kler ne preide stavba v druge uvidnejše roke.

Sicer imamo v naši državi tudi sedaj že solastništvo, toda v navpični razdelitvi stavbe, to je takozvane dvojčke, ali pa brez vsake razdelitve bodisi v kakršnikoli smeri. Pogosto sta solastnika ene in iste stavbe brez določene razdelitve mož in žena, lahko pa so tudi solastniki kakršnekoli druge osebe, četudi niso nič v sorodu med seboj. V Ljubljani obstoji hiša, ki ima štiri solastnike brez vsakršne razdelitve stavbe, in sicer dva brata in dve sestrki, ki so med seboj poročeni, pa tudi med seboj v večnem prepiru.

Pred vsem je treba, da ugotovimo, ali je pri nas uzakonitev etažne lastnine potrebna, in, ali so naše stanovanjske razmere zato primerne?

Odgovor na to vprašanje dobimo, če pogledamo kako se je obnesla etažna lastnina v drugih državah, ki so jo uvedle že pred stoletji to je, Francija in Italija deloma tudi Avstrija, pa jo danes opušča, če izrazimo Bolgarijo, kjer pa se jo prebivalstvo tudi ne poslužuje v zadostni meri.

V splošnem moramo reči, da pride etažna lastnina v poštev, samo pri prebivalstvu, ki je takorekoč izrazito patrijarhalnega značaja in ni na visoki kulturni stopnji v stanovanjskem pogledu, ter se zadovoljuje z najbolj primitivnimi stanovanji. Reči pa moramo, da naša stanovanjska kultura, če ni že na višku, je pa vsaj na najboljši poti do sodobne popolnosti, zlasti v krajih, kjer bi prišla v poštev etažna lastnina. S tem je pa tudi dan odgovor na zgornje vprašanje, ki ne more biti drugačen kakor sledeče: — Pri nas, in za naše stanovanjske razmere je uvedba etažne lastnine v splošnem brez pomena in nepotrebna.

Brez dvoma je, da bi se je prebivalstvo ne posluževalo tako, kakor bi kdo na prvi pogled mislil, kajti tudi pri tem bi prišel v poštev naš ljudski pregovor, ki pravi: da, — v španovski še pes pogine. — Samostojnost in ljubezen do nedotakljive zasebne lastnine je vkoreninjena v našem ljudstvu tako, kakor morda nobeno drugo svojstvo kakršnekoli značaja. To lastnost Slovencev, ki je vsaj še podobna trmoglavosti, imamo vsak čas priložnosti opazovati na sodiških, kjer nas itak smatrajo — in to po pravici — za najbolj trdovratne pravdarje, ki neredkokrat za kosček ničvredne zemlje, zapravljamo celo posestvo s hišo vred.

Pri solastništvu etažne lastnine pa je popolnoma nemogoče urediti tako, da bi ne bila vsak dan motena zasebna lastnina, bodisi tega ali onega lastnika, zato bi bili tudi prepri in tožbe na dnevnem redu. Zato tega je razumljivo, zakaj se nekateri ljudje, ki imajo od prepirov in tožb dobiček, potegujejo za zakonito uvedbo etažne lastnine. Brez dvoma je, da bi se pojavljale nepremostljive težkoče tudi pri popravilih stavbe, zlasti strehe, fasade, strešnih cevi, skupnih stopnic, gresnic, odtoknih kanalov, pralnice itd. To so deli hiše, ki jih ni mogoče deliti na več delov, zato morajo služiti v celoti skupni uporabi solastnikov, pa naj bo teh več ali manj.

Res je, da se da marsikaj vnaprej določiti s tozadevno pogodbo, toda vsak žebelj in vsako opeko vnesti v pogodbo je pa popolnoma nemogoče, čemur bo rad pritril

vsak, kdor je že kdaj sidal hišo, ali pa kako drugače imel opravka s zgradbo. Lahko je pogodba s stavnikom sestavljena do najmanjših podrobnosti, toda kljub temu se v praksi pojavijo pomanjklivosti, ki so rade povod za dolgotrajne prepirne in drage tožbe. Znano je, da je v Ljubljani v letu 1926-27, tekla pravda zaradi neveljavnosti proušnih cevi pri neki tristanovanjski stavbi. To cevi bi bile vredne okoli 250, pravda pa je stala 26.000. Pri tej priliki je treba poudariti, da niso nobene druge pravde tako drage, kakor ravno o hišnih in gradbenih zadevah, ker jih sredno podraže razni ogledi in komisije, sestavljene iz inženjerjev in gradbenih strokovnjakov, ki se pušče dobro plačati za to delo.

S temi izvajanci pa se nikakor ni rešeno, da bi zakonita uvedba etažne lastnine ne imela prav nobene dobre strani. Saj vemo, da vsak najslabši pojav, bodisi v zakonodaji ali pa kjerkoli drugod, ima gotovo tudi nekaj dobrega na sebi, če ne za enega, pa za drugega. Tako bi tudi uvedba etažne lastnine morda komu prišla prav, ki je na tem, da mu njegov upnik proda za malenkost dolg celo njegovo hišo, zato bi se ta ali oni dolžnik le odločil za prodajo same ene etaže, ter bi si s tem rešil vsaj nekaj kap. Samo ta drobec dobre lastnosti, ki bi jo imel zakon o etažni lastnini, pa ni o daleč ne odtehta slabih posledic, ki bi sledile temu zakonu.

Končno naj še omenimo, da bi uvedba etažne lastnine napravila tudi v upravnem pogledu pravo kolobocijo, zlasti kar zadeva zakon o zemljiški knjigi, ki bi moral biti od kraja do konca ves spremenjen, kajti to kar se v tem zakonu danes najbolj poudarja, to je lastninska celota, bi bilo z uvedbo etažne lastnine postavljeno na glavo. Tudi davčnim upravnim bi delalo ne male preglavice, če bi morali posamezne davčne objekte deliti v različne večje in manjše drobce, ter za te drobce izterjati davek od vsakega posebej, namesto da bi se izterjala cela vsota skupaj od enega samega davkoplačevalca.

To bi bil površen pregled predvidenih težkoč, ki bi bile posledica zakona o etažni lastnini. Brez dvoma pa bi se pojavile še druge neveljavnosti, kadar bi se ta zakon pričel izvajati v praksi, katerih pa danes še ne moremo predvidevati. Zato bi bilo boljše, da ostane pooblastilo pravosodnemu ministru v finančnem zakonu za l. 1939-40 neizrabljeno.

žrtvovalnim delom pred 20 leti gotovo v polni meri zaslužili. Pozval je vse navzoče, da krepko pomagajo z nesebičnim delom in tovariško solidarnostjo, da bodo želje in zahteve bivših borcev čim prej ugodno rešene. Ustanovitve 27. postojanke Legije priča, da se nekdanji borci dobro zavedajo svojih dolžnosti, zavedajo se pa tudi svojih pravic.

Govor zastopnika glavnega odbora je izval živahno odobravanje, nakar se je izvolil upravni in nadzorni odbor s predsednikom tovaršem Ivanom Kunejem in Nejedljivcem na čelu.

Zborovanje, ki je trajalo od 10. do 12. ure, je pokazalo, da so nekdanji borci vedno pripravljeni čuvati svojo zemljo, katero so že pred 20 leti junško branili in ne bodo nikdar dopustili, da bi jo oskrnila tuja noga. Bivše borce naj si pred vsem vzame za vzgled naša mladina, ki naj se od njih uči prave državljanske zavesti in ljubezni do rodne grude.

Novi univerzitetni poslopji

Ljubljana, 8. avgusta
Stavbna dela pri dveh univerzitetnih stavbah na Mirju precej dobro napredujejo glede na vse težkoče, ki se pojavljajo neprilakovano.

Poslopje Zavoda za strojništvo ob A. kerkovi ulici je že delj časa pod streho in zdaj zidajo med železobetonskim ogrodjem polnilne in predelne stene. Poslopje se precej uveljavlja v svoji okolici, ker ima zelo visoka nadstropja, a razen tega še znatno izstopa iz stavbne črte poslopja šolske poliklinike in rudarskega inštituta. Morda je potisnjeno preveč k cesti, kar se bo izkazalo pozneje. Zidaj je med poslopjem in cesto le ožji hodnik.

Nekoliko počasneje napreduje delo pri poslopiju kemičnega inštituta v soseski ob Murnikovi ulici. Delo je najbolj zasta-

— Lahko pogrnemo mizo, če je obed že gotov. Vaša mati in sestra bosta blagovolili obedovati pri nas, kaj ne? — je vnela Rosa milostivo.

Obkleja je bila krasno obleko milostive. Pristo ali ji je zelo lepo, ker sta imeli obe enaki postavi. Isto se je dalo reči o pkestem predpasniku, ki si ga je bila izposodila od svoje komornice »Odetta«.

— Kakor izvolite, milostiva! Moja mati si je dovolila prinesiti milostivi tucet svečih jajc in pitano kokoš. Če blagovolijo milostiva sprejeti to skromno darilo...

— Zelo prijazni ste, Odetta, posebno se bom zahvalila vaši gospej materi in resnično me bo veselilo, če bom spoznala vašo sestrico. Privedite ju sem v salon, draga moja!

»Draga moja« je kaj nerada izpolnila povelje »milostive gospe«. Rosa je »grala vlogo naravnost virtuosno. V nebo je kovala prečrtni materi marljivost in neoporečnost nje hčere.

— Vse, kar je moja hči poštna! — se je vesčila Goba žena, misleč, da je prisa kot gost v počitno hčo. — In dobrega značaja je. Ni vrtoglava. Lahko bi zašla na kriv pot kakor toliko drugih deklet njenih let in položaja... Zlasti če je tako lepo res čna. — Se na misel mi ne pride, gospe, da bi trila, da je med vsem najlepša, kar je moja hči. Toda vsak človek mora priznati, da je lepa. Ali ste zadovoljni z njo, milostiva gospe?

— Zelo sem zadovoljna, draga gospe. Prav nič se ne morem pritožiti. — Morda je malo — eh! — kolketna, — je pripomnila trpko gospe, ki se je b nepovratno vnela v pogovor, kajti pozabiti ni mogel na kup visokih računov, ki

je zaradi pilotiranja. Prvotno so namenovali temenjo sbehotirati na lesenih pilotih, a zaradi neustajne talne vode so se odločili za železobetonske pilote. Formalne odobritve te spremembe ni bilo takoj in je delo zastalo že zaradi tega.

Tudi pilotiranje samo na sebi je precej zamudno. Posamežni se so pokazale še težave zaradi sosednjega starega poslopja tehnika. Stara postopje je v resnici le zastano, kar se kaže že na njegovih temeljih, sbehotiranih neposredno na glino. Ko so del temeljev odkopali, kjer se stika nova stavba s staro in ko so začeli zabijati po-

leg pilote, se je staro poslopje začelo sesadati. To se kaže po precej močnih razpokah v pritličju starega poslopja. Zidaj zabijajo zadnje pilote ob starem poslopiju in stara stavba se vedno poka, najbrž zaradi trešanj. Vendar menda ni resno nevarnosti.

Del pritličja je sbehotiranega s stropom vred, le ob stiku s starim poslopijem so silnih stebrov še niso začeli betonirati. Zidaj bo kmalu končano pilotiranje s betoniranjem temeljev in delo bo poslej lahko bolj napredovalo.

... za sokolskim praporom

Ob 35 letnici kamniškega Sokola
V nedeljo 13. t. m. razvije Sokol v Kamniku naraščajski prapor

V neprestanem delu in stremljenju k višjemu in popolnejšemu, v večnem gibanju, kot je rekel Tyrš, je dobro in prav, da od časa do časa vzremo pogled nazaj, ocenimo delo in uspehe in z novo močjo in novo voljo naravnamo plug v bodočnost. Sokolski zbori in nastopi nam nudijo sliko dela v dobi enega leta, kar je dovolj za spoznavanje malih nedostatkov, ki se sproti pojavljajo, premla pa za obširno razglodovanje in usmerjanje, kot je to potrebno za veliko sokolsko slovansko organizacijo. So dogodki v življenju posameznih sokolskih društev — da ne omenjamo velikih vsesokolskih izletov — ki se kot trdnjaski stolpi dvigajo v nebo in iz katerih se nudi mogočen razgled po zoranih sokolskih njivah. Tak razgled nam usmerja naše nadaljnje delo ter nas poživlja in vzpodbuja k novim naporom. Ni vseeno, kje in kdaj so se taki dogodki vršili, tudi ni vseeno kako je sokolstvo te dogodke cenilo in upoštevalo. Saj se v takih dogodkih kiese naša zgodovina; ako smo jim doslej in če smo jih pravino ocenili, se to v resnici naše trdnjave, ki stoje neomajno in grozeče proti sovragu.

Sokolsko društvo Kamnik praznuje letos 35 letnico. Ni običaj praznovati tako obletnico, pa se moramo vprašati, čemu društvo polaga toliko važnost na njo in zakaj jo hoče na poseben način praznovati. Letos je minulo 25 let ko je izbruhnila svetovna vojna, s katero je pričel razpad stare avstrijske monarhije. Ta obletnica je za sokolstvo ena najvažnejših saj ni dvoma o tem, da je ono imelo velik delež na zmagi pravičnosti proti nasilju. Tudi kamniški

Sokol je k temu doprinesel svoje, saj so bili kamniški Sokoli, med njimi tudi sedanjí starosta br. Stare težko preganjani. Klonili niso in s svetovno vojno so sdržali pač najtežjo preizkušnjo svojega življenja. Na drugi strani je letos 20 let, odkar je kamniški Sokol znova oživel. Treba je, da po-kažemo, ali in koliko smo v teh 20 letih dela v svobodni domovini napredovali. Odločili smo se torej, da te obletnice združimo s 35 letnico obstoja in to na poseben svečan način proslavimo. Društvo se je dalje odločilo, da podari ob tej priliki svojemu naraščaju prapor, zavedajoč se, da je bodočnost le onega, ki ima svojo mladino. Naj bi prapor našim naraščajnikom služil kot svetel spomin na ono, kar so nekdanji naši Sokoli doživljali in naj bi jim bil vodnik v bodočnost.

Pa se nekaj je, kar moramo ob tej naši priliki omeniti. Letos je društvo definitivno sklenilo zidati si svoj dom. Ta odločitev je tem pomembnejša, ker so obstojali veliki pomisleki v tem, da ima društvo že svoje prostore v skupnem društvenem (čitalniškem) domu in da v teh časih ne gre nakopavati si nova teža bremena. Društvo se je pri svojem sklepu pravilno zavedalo, da brez primernih prostorov ne bo moglo izpolnjevati svojih nalog in napredovati kot je potrebno. Nevzdržno stremeti k sokolskim ciljem in v ta namen uporabljati vsa sredstva, ki služijo napredku je bila dolžnost, ki se je kot Sokoli ne moremo odreči. Upamo, da ho naša praznovanja v nedeljo 13. t. m. pripomogla da bo ta sklep čim prej izveden. Tyrš je rekel: ne napredovati se pravi nazadovati.

Sokolski praznik na Laverci

Nastop marljive sokolske čete je pokazal lep napredek

Laverca, 7. avgusta
Pesem sokolskih legij: Le naprej brez miru... Večno lepa, večno mlada, njena misel in lepota se spreminjata v delo in stvarnost. Počasi, a vztrajno se spreminja zamisel Petrove petletke v delo — v resnico. Volja in želja, načrti se spreminjajo pod rokami delavcev — mladih, pa že v delu prekaljenih, vztrajnih — v delo.

Laverca! Mala raztresena vas — pa so se vsi oni, ki hočejo delati, zbrali okrog svojega vodje in mecen, neumornega delavca br. Iv. Ogrina. Tako se je nabralo lepo število fantov in mož ki so zavili rokave in zorali ledino, na kateri je obilno obrodilo.

Ob pol 4. uri se je pričel nastop. Najprej vaje ženske dece, ki je pod vodstvom s. Kožuhove izvedla svoje vaje ljubko in graciozno, ako pa se je kaj pokazala napaka, je bila gotovo od nekaj malih kodrolasih najgajnik, ki so iz vrste mahale svojim mamicam v pozdrav. Nato je moška deca izvedla vaje strumno in lepo. Občinstvo je obe točki nagradilo z odbravanjem in ploskanjem. Nato je sledilo kolo domačih sester, ki so na godbo domačega tamburškega sokolskega oddeska izvedle več narodnih plesov, tako lepo skladno in graciozno, da so zadivile gledalce oni pa so se jim oddolžili z obilnim ploskanjem.

Orodna telovadba pa je pokazala da ima četa mnogo marljivih telovadcev. Res je, da je manikulo tu in tam eleganco, ki jo je večkrat nadomestila drznost posameznih telovadcev posebno pri skokih, a videlo se je, da ima četa mnogo bratov, ki jim ni žal ne časa ne truda da se čim boljše izvezbajo. Nastopile so tri vrste na drogu žlani, na krogih naraščaj na konju (preskok) ženski naraščaj. Posamezne lepo izvedene vaje je občinstvo takoj z obilnim ploskanjem nagradilo. Po orodni telovadbi so sledile še proste vaje moškega naraščaja (27). članov (36) in članic, ki so vsi za svoje dobro izvedene vaje želi obilo odobravanja. Orodna telovadba gostov je dobro uspeša, posebno so nekateri odvežbali svo-

je vaje strumno in lepo, za kar jih je občinstvo takoj nagradilo.

Videl se je lep napredek, četa je številčno zelo napredovala. Pri vsem tem delu gre zasluga br. načelniku Zagarju in pridni s. načelnici Mozečičevi. Občinstvo je prišlo na svoj račun, pozneje pa se je razkropilo po lepem senčnatem parku, kjer je bilo za okrepčilo dobro poskrbljeno. Nikomur ni bilo žal, da je posetil to prireditve in podprl delo sok. čete.

V bodoče misli četa odpreti svoje strelišče, preurediti telovadnico, obenem pa se pripraviti za svojo desetletnico, ki bo prihodnje leto.

Sokolski praznik v Podnartu

Sokolsko društvo Podnart zelo agilna ednica, razvija na Veliki smaren 15. t. m. svoj društveni prapor. Na novem praporu je za današnje čase zelo pomembno geslo »Največ sveta otrokom slabi Slaves«. Praporu bosta kumovala br. Engelbert Gangl in s. Mara Pogačnikova. Spored svečanosti: ob 13. sprejem gostov, ob 13.30 kušnje, ob 15. razvije prapora, ob 15.30 povorka, ob 16. javni telovadni nastop, po nastopu narodno veselje. Priprave za čim dostojnejšo svečanost so že v polnem teku in pripravični, da tudi tokrat Podnart ne bo zaostajal. Članstvo si je svesto pomena tega dneva za svoje društvo in za sokolsko delo. Vljudo vabimo vsa bratska društva, da se našega praznika udeležijo polnoštevilno s prapori, prav tako pa vabimo vse brate in sestre in prijatelje sokolskega pokreta! Bratje in sestre, 15. avgusta na svidenje v Podnartu! Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu.

DOBRO DELO

Janezek je postal skavt in skrbno pazil na to, da je storil vsak dan vsaj eno dobro delo. Nekega dne ga vpraša stric, kaj je storil dobrega.

— Eno svojih belih mišk sem dal sosedovi mami, — odgovori Janezek.

Legija koroških borcev se širi

Novo krajevno organizacijo v Rajhenburgu, v Koprivnici pri Podsedri in Kozjem

Rajhenburg, 6. avgusta
V Rajhenburgu, ki je dobro znan po izdelkih trapistov in po rudniku v Senovem, se je zbralo danes prav lepo število bivših borcev, ki so pred 20 leti branili našo severno mejo. Ustanovili so si namreč krajevno organizacijo Legije koroških borcev. Zborovanju je predsedoval tovarš Fabjančič, ki je imel na zbrane bivše borce lep nagovor, nakar je zbranim orisal namene in cilje Legije podpredsednik glavnega odbora D. Marušič, ki je prišel na zbor z društvenim tajnikom Kristanom.

Poročilo je bilo z velikim odobravanjem sprejeto, nakar je bil izvoljen upravni odbor krajevne organizacije s tovaršem Brilijem na čelu.

Članstvo se je zadovoljno razšlo na svoje domove v zavesti, da čuva nad njimi celokupna organizacija bivših koroških borcev, ki bo tudi sedaj, kot pred 20 leti le ena sama, velika družina iskrenih tovaršev.

Koprivnica pri Podsedri, 6. avgusta

Bivši koroški borci, katerim je bilo usojeno, da so se po velikih bojih, ki so se vršili pred 20 leti na naši severni meji, povrnil na svoje domove, kažejo veliko zanimanje za društvo, ki ima namen, da združi pod svojim okriljem nekdanje borce ter jim pripomore do že davno zasluženega priznanja.

Bivši borci iz Koprivnice in sosednih krajev niso hoteli zaostati za drugimi kraji, ki imajo že organizirane postojanke koroških borcev. Na svojem ustanovnem občnem zboru so se zbrali v prav lepem številu. Zborovanje je otvoril inženirski po-ročnik v p. Danko, ki je v kratkem, toda jedrnatem govoru pokazal dogodke pred 20

leti v pravi luči, orisal zasluge bivših borcev za domovino ter izrazil zahtevo, da bodo borci za svoje storjeno delo tudi nagajeni z narodnim priznanjem. V imenu glavnega odbora je zbor pozdravil tudi društveni glavni tajnik Franjo Kristan, ki je natanko obrazložil vse dosedanje delo glavnega odbora ter cilje, katere si je postavil in katere bomo dosegli v močni in skupni organizaciji s sličnim in požrtvovalnim delom.

Članstvo je izjave predstavnika Legije z velikim navdušenjem sprejelo na znanje ter zagotovilo zastopniku glavnega odbora, da bo vedno in povsod na mestu ter tudi v bodoče pripravljeno nesebično delati za napredek svojega naroda in države.

Kozje, 6. avgusta
V lepem starodavnem Kozjem sedežu okrajnega sodišča, so se danes zbrali v prav lepem številu junaki, ki so pred 20 leti branili našo mejo pred vdorom tuje, nam nasprotni sile. Kakšen namen je imel ta sestanek po 20 letih? Zbrali so se bivši koroški borci, da si, kot v drugih krajih ustanove krajevno organizacijo Legije koroških borcev.

Zborovanje je otvoril tovarš Šket iz Kozjea, ki je zbranim borcem orisal pripravljalna dela, nakar je podel besedo podpredsedniku glavnega odbora Legije z Marušiču iz Ljubljane, ki je zbranim borcem prinesel pozdrave onih, s katerimi so se samo ob rami pred 20 leti borili in ki so sedaj združeni v organizaciji, ki je imela doslej 20 sličnih krajevnih postojank ter je ta zbor 27. po številu. V daljšem nagovoru je tovaršem obrazložil dosedanje delo društva, ki se trudi, da izposluje bivšim severnim borcem narodno priznanje, katero so si s svojim skrajno idealnim in po-

ne morem dovoliti, da bi moja mati to zvedela.

— Čujte, milostiva gospe, — jo je jela tolažiti komornica, — saj se ni nič izgubljeno. Ali vaša mati sploh pride k nam? — Seveda, kam neki drugam! In ko ji odprete, ko zagleda moje obleke, »oh!«, naki, vse, vse! To bi se dalo prepreči samo tako, da bi ji odprla jaz sama. Vi bi bili milostiva gospe, jaz pa komornica...

— Kaj pa... gospod?

— Gospod je odšel za nekaj dni na lov. Če bi ga pa nenadoma poklicala nazaj neprilakovana seja upravnega sveta, bi bilo tem slabše. To bi pa že kako uredil. Razumel bo moj položaj. Pojasnite mu to. Saj ste izobraženi, imam, — se je pobahala Rosa.

— Vidite, jaz pa ne. Saj veste, da me to nikakor ni oviralo, da bi ne dosegla uspeha, — se je bolj pobahala Odetta.

Rosa se je diskretno nasmešnila. Odetta »gospod« je imel neprilakovano sejo upravnega sveta. Vrnil se je govov, ko sta bili Odetta mati in sestrki pravkar sedli k obedu. Odetta v kratkem pikčastem predpasniku mu je odprla vrata.

— Kaj pa pomeni to?

— Psi! — je položila prst na usta. — To je moja mati. Lepo te prosim, pojdi k Rosi, ona ti bo vse pojasnila.

Gospod sicer ni ničesar razumel, ker je bil pa vreden ubogati, je odšel poslušati k Rosi. O čem sta neki govorila? Čež četrto ure je zapel zvonec. Odetta se je bila zelo hitro vžvela v svoji bivši poklic. Odhitela je v salon.

Rene Le Coeur:

Milostljiva gospe

— Gromska strela! — je vzkičnila Odetta, ko je prečitala prve vrstice pisma.

— No, zidaj sem pa v lepi kaši!

Po teh jedrnatih besedah je skočila biva perica iz postelje in vsa drhtela v mehki svileni pižami je zaskočila: — Rosa!

Nikoli se namreč ni mogla navaditi, da bi svoji komornici pozvonila. Rosa je prihitela, Odetta ni delala dolgih ovinkov. Bila je famljajna in prostodušna — prava hči tseh razmer, iz katerih je bila prišla. Tako je potožila svoji komornici, kaj jo tare: — Čujte, kaj mi piše mama, draga moja, — je dejala zaupljivo in brž je jela čitati pismo:

— Ljuba Odetta!

S Tvojo sestro prideva v Pariz na razstavo. Nikar se pa ne razburjaj, saj veva, da nisi bogata. Soba nameravava najeti v hotelu, da ti ne bova v nadlego in da ne bova pulli iz Tvojega žepa tako težko prihranjenega denarja. Pripeljeva Ti tucet svežih jajc in pitano kokoš za milostivo gospe.

— Razumete, draga moja, kako mi je pri srcu, — je nadaljevala Odetta in si spretno prižgala tenko damsko cigareto v dolgem ustniku. — Mami sem natvezila, da sem svoji bivši gospodinjici odpovedala in služim zidaj v ulici Rony. Zamolčala sem seveda, da me vzdržuje neki gospod s polno mošnjo denarja. Ona še vedno misli, da sem služkinja. Če bi zvedela resnico, bi jo to ubilo. Pa tudi če bi je ne ubilo, bi me gotovo preklela. Reva je tako starokopitna... O mladini naših dni ima pač svoje nazore... Za vse na svetu

zdrana in ogrožena na časti, kakor je bilo to doslej. Ne boj se, da bi ne našla nove službe, — si bom že kako pomagala. Sedaj sem nekoliko bistroumnejša in ne bom se dala tako lahko zapeljati po angelškem obličju milostive gospe... Tudi gospoda si dobro ogledam. Sicer sam pa še odpovedala službo in zidaj moram skrbeti za bodočnost. Drži zame figo, draga mati, moja sestra pa stori najbolje, če ostane na kmethin... Pariško življenje ni za njo.

Vrnila se je zopet v bare, da bi v njih ušla »gospodac«. Prijateljice, ki še niso vedele za njen prelom, so jo začudeno vpraševale: — Zakaj si zapustila svoje stanovanje, saj je bilo vendar tako razkošno in udobno?

— Mnogo udobneje je v hotelu. Imam sobo s kopalnico. Stanovanje, hrana, sluškinca — Govek nima nobenih skrbi, ni se mu treba mučiti s služkinjami.

— Saj ti je bila Rosa vendar tako vdana služkinja.

— Rosa. Vidim, da je še ne poznate dobro, dekleta. Dekle, ki sem za njo storila vse... Dajala sem ji svoje še malo poročene obleke, dovolila sem ji, da je kadila moje cigarete. Vse sem ji maupala. Bila sem ji prijateljica. A kaj se je zgodilo? Poplačala mi je to s neveljavnostjo in s kakšno neveljavnostjo! Nekoč sem bila milostiva gospe, zdaj se pa ne morem primerjati niti s počteno sluškinjo... Ali ni tisti gospod tamle tovarš Fabry? Pojdem ga malo razvedrit.

In odšla je prožnih, sijačih korakov izkušene kurtizane, ki lovi novo, morda samo trenutno srečo. Za počteno delo je bila še za vedno izgubljena.

Nove homatije na Bližnjem vzhodu

Na sirijski prestol bi Angleži radi posadili emira Abdullaha

Emir Abdullaha

Hebrejski palestinski tisk, med drugim tudi v Tel Avivu izhajajoči list »Haaretz«, je zdaj v svoji zgodovinski izdaji, da se kuje nova širokopotezna angleška spletna na Bližnjem vzhodu, in sicer na račun Francije, arabskega pokreta v Palestini in

interesov kralja Ibn Sauda. Omenjeni list poroča, da je vodja sirake opozicije dr. Schachbender, ki je v angleški službi in je igral glavno vlogo pri razkroju sirskega nacionalnega bloka, pozval palestinsko stranko Našabija na konferenco v Kairu, kjer naj bi se obravnavala kandidatura za jordankega emira Abdullaha na sirski prestol.

Našabiji velja med palestinskimi Arabci, ki se bore z orožjem v rokah proti Angliji za svobodo svoje dežele, za izdajalca naroda in sovražnika države številka 1. Če je zdaj ta izdajalec svoje domovine povabljen na konferenco, je namen tega gotovo, dokazati, da je to mož, s katerim je mogoče pogajati se. Značilno je, da naj prav Našabiji podpira kandidato emira Abdullaha na sirski prestol. Tej kandidaturi pa nasprotujejo vsi narodno čuteči Arabci na Bližnjem vzhodu.

Emir Abdullaha je vazalski knez v angleški službi in Anglija ga potiska v ospreje, da bi tako neopaženo dobila francosko mandatno ozemlje Sirije pod svoj vpliv in bi torej dejansko to ozemlje iztrgala Franciji. Kralj Ibn Saud, vladar Srednje Arabije, je že lani izjavil, da ne bo dovolil, da bi se razširila moč hasimidskega kneza Abdullaha, ki bi zdaj rad postal kralj združene Sirije, Zajordana in Palestine. Ibn Saud je izjavil, da bo segel po orožju, če

bo treba. Angleži smatrajo Ibn Sauda zdaj očitveno za premočnega in zato hočejo postaviti proti njemu Abdullaha kot visdarja, ki bi obnovil »pravnotičje«. Treba bo počakati, kaj bo storil Ibn Saud proti tem angleškim spletkam, ki jih podpirajo Abdullaha, Schachbender in Našabiji, pa tudi palestinski Židje.

Moderno poslopje v Tel Avivu

Atlantskega oceana so torej pogorja, ki po svojih strmih pečinah prav nič ne zaostajajo za Alpi.

Diplomacija

Začetki diplomacije segajo daleč v prave čase. Diplomacija v svoji novejši ali sedanji obliki pa izvira šele iz 15. stoletja. Italijanske republike, najprej Benetke in Florenca, so imele že takrat svoje zaupnike za vzdrževanje stikov z drugimi vladami. Temu primeru so sledili najmočnejši poveljavniki držav v 16. stoletju, cesar, angleški kralj, pozneje pa tudi francoski kralj. Vsak je poslal na druge dvore posebnega zaupnika, plemiča ali prelata. ki se je imenoval po italijanskem zgledu poslanik. Njihova naloga je bila, vzdrževati najprej samo začasno — oficijelne stike z vladarji tujih držav.

Njihovo število je bilo v 17. stoletju znatno povečano. Vsak vladar je imel v večini tujih držav stalne odposlance. Že v 16. stoletju se je po italijanskem zgledu ustvarila gotova praksa meddržavnih stikov, nazvana diplomacija. Poslaniki so dobivali od svojih vlad navodila, kako naj ravna, vladam so pa pošiljali poročila, in sicer že šifrirana, da so ostala tajna. Italijani so zanesli v ta novi način stikov med državami tudi svoje pojmovanje vladnosti. Diplomacija je postala umetnost, kako je treba zastopati in približati interese in tujim vladam neprijetna dejstva, pa tudi kako varovati pred plašcem vladnosti preštrž in ugled lastne države.

Živci izžarevajo žarke

Podlaga vseh žarkov in vsega izžarevanja so valovi. Po dolžini valov nastane različno izžarevanje. Naše oko ni tako popolno, da bi videlo vse žarke in tako se šele z velikimi aparati prepričamo o njih. Izžarevanje učinkuje različno na živo telo po vrsti žarkov. Večji čutimo toploto, drugi ntm pordeči kožo, ali pa nastane globok razpad tkiva. Zanimiv učinek imajo žarki, ki jih je odkril zdaj v Amsterdamu delujoči raziskovalec Gurwitsch. Ugotovil je, da nekatere celice izžarevajo žarke, ki povzročajo na celici drugega tkiva v njih porast in delitev celic. Te žarke je nazval mitogenetične, ker povzročajo mitozo ali delitev celic. Najprej se začne deliti jedro. To so pravi življenjski žarki. Po dolgem raziskovanju je prišel Gurwitsch do spoznanja, da vplivajo ti žarki na stopnjo beljakovin, sladkorja in proces oksidacije.

Presenetljiva je bila ugotovitev, da izloča mitogenetične žarke tudi živo tkivo. Ob draženju živcev se izpremenijo vrsta in njih izžarevanje žarkov. Vse je odvisno od tega, kako živci dražimo. Na različne načine draženja reagira živec z različno dolžino mitogenetičnih valov. Iz tega sledi, da draženje, ki se širi po živcu, ni vedno isto. Tudi izžarevanje ni vedno enako, temveč periodično koleba, zdaj je večje, zdaj manjše. Tudi iz osemnega živca in iz možganov se širijo mitogenetični žarki. Pri tem pa ni rečeno, da se morajo udeležiti izžarevanja vsa živčna vlakna, temveč samo nekatera. Če bodo drugi raziskovalci potrdili ta odkritja, se bo odprlo novo polje za proučevanje živcev.

Eliksir zdravja za zakonce

Neki Anglež je pramoval nedavno zlato poroko in se to priložilo je dal zdravniško preiskati. Hotel je namreč vedeti, če bo dočkal tudi demantno poroko. Zdravnik ga je preiskal in ugotovil, da je zdrav kakor riba. Vprašal ga je, ob kakšni hrani je ostal tako svež do svojega 75. leta. In moč mu je odkril tajno svojega zdravja in svežosti.

General Edmund Ironside

V primeru vojne bi postal vrhovni poveljnik angleške vojske

Med angleškimi častniki, ki se bodo v Moskvi pogajali o vojaški zvezi med Anglijo, Rusijo in Francijo, se omenja na prvem mestu »novi angleški Kitcheener« sir Edmund Ironside, generalni inspektor prekomorske vojske. V Rusiji je bil zadnjič med arhangelsko ekspedicijo zaveznikih vojak; ko je bil star 39 let. General Ironside je vojak od pete do glave. To je moč koščene postave in tudi na sunaj spominja na lorda Kitcheenerja. Sam pravi, da hoče postati njegov naslednik.

Sir Edmund Ironside je bil rojen leta 1880 na škotskem in leta 1899, ko se je pričela južnoafriška vojna, je vstopil v topničarski polk. Odlikoval se ni samo po junakstvu na bojišču, temveč tudi v sovražniškem zaledju, kamor je prišel kot vohun. V začetku svetovne vojne je bil še major in postal je znan po tem, da je znal bolje ukasovati nego ubogati in da je rad kritiziral svoje predstojnike. Navzlic temu je pa postal leta 1916 brigadni general in leto dni pozneje celo generalmajor. Takrat mu je bilo 39 let in kot vrhovnega poveljnika angleške vojske so ga poslali na ekspedicijo v Arhangelsk. Tam se je naučil ruščine, sicer pa zna 14 jezikov. Arhangelska ekspedicija se je izjalovila v prvi vrsti zato, ker je bil ruski narod sit raznih generalnih režimov, poleg tega Anglija ni v zadostni meri podprla svoje ekspedicijske vojske.

Tako je prišel general Ironside v Budimpešto kot predsednik komisije za določitev madžarsko-rumunskih meja. Iz Budimpešte je odšel v Carigrad, odtod pa leta 1921 v Perzijo, kjer si je pri letalski nesreči zlomil nogo v stegnu. Takrat so nastopili proti njemu vsi častniki, ki so mu zavdali, da je postal poveljnik vojaške šole v Camberley, čeprav je bil star šele 42 let. Pozneje je postal poveljnik vojaške šole v Aldershotu. To mesto je pa moral leta 1928 odločiti. Najbrž je zopet komu zabrusil v obraz, kaj je mislil o njem. Moral je v Indijo, toda čez tri leta se je vrnil in postal poveljnik Towersa.

Tako mirno reprezentativno mesto mu je

Ko mu je bilo 25 let, se je oženil in z ženo sta sklenila posebno pogodbo. V nji je bilo določeno, da mu žena ne bo nikoli odgovorila, če bi se zajezi na njo ali jo začel smertati. Če bi se pa žena razjezila in začela smertati njega, bo molčal on. V takih primerih bi moral mož pobrati šila in kopita ter oditi na izprehod. Zunaj bi moral ostati, dokler bi se žena ne pomirila. — No, je pripomnil dobrodušni mož, — in tako sem preživel večino svojega življenja na izprehodih. Zato sem tako zdrav in svež!

bilo po volji, saj se je lahko zopet nemoeno posvetil tujim jezikom. Ko so ga z doma poslali v Indijo, ni pričakoval, da bi dosegel tam generalisti čin in se vrnil kot vrhovni poveljnik srednjega vzhoda. Pa tudi tam se ni dolgo mudil. Poslali so ga na Malto, da bi organiziral obrambo. Enaka naloga mu je bila poverjena v Gibraltarju.

Ko se je vrnil v domovino kot generalni inspektor prekomorske vojske, so mnogi vedeli, da pomeni to v primeru vojne vrhovno poveljstvo. Velika prednost generala Ironsidea je, da je deloval kot vojaški strokovnjak na vseh poljih in da je tudi v vseh starih podokovan. Sicer je pa tudi visoko izobražen mož in velik ljubitelj psov, kar je potrebno v Angliji za popularnost.

Avrust je mesec meteorjev

Zdaj prihajajo meteorji iz roja Perseid in če je nebo jasno, se lepo vidijo

Že v juliju se pojavi vsako leto na nebu precej meteorjev, še več jih je pa v avgustu. V drugi polovici leta so meteorji na nebu pogostejši. V prvi polovici leta se pojavijo meteorji samo v aprilu pogostejše, ko križa naša zemlja pot pomembnejšega roja meteorjev Lyrid. V drugih mesecih prvega polletja so pa meteorji le redki. Največ meteorjev pa vidimo na nebu, kot rečeno, v avgustu, kajti v prvi tretjini avgusta križa naša zemlja pot tako zvanih Perseid. V septembru pa Leonid in Andronid. In iz teh treh rojev zablijejo mnogi v ozračje okrog naše zemlje.

Meteorji v avgustu se pojavljajo že v začetku meseca in dosežejo višek okrog 10. avgusta. Ime Perseide je dobil ta roj zato, ker se nam zdi, če zarišemo pot poednih meteorjev tega roja na zemljevid neba, kakor da prihajajo iz določenega mesta iz sozvezja Perseja. Ta roj je zlasti v nekaterih letih zelo živahen in posamezni meteorji iz njega se pojavijo še do 14. avgusta. Zvezdoslovec Schiaparelli je dokazal, da kroži ta roj po isti poti kakor komet 1862 III, tako da se ti meteorji vedno vedno ostanli tega komete, ki je še davno razpadel in ki ga od leta 1862 zvezdoslovci niso več opazili. Ljudstvo je nazvalo te komete »Solze svetega Lovreca«, kajti ob mučeniški smrti tega svetnika so se bili pojavili meteorji v ogromnem številu.

Beležke o teh meteorjih nahajamo v zgodovini astronomije že leta 1630 po Kristusu. Perseide so skrbno opazovali na Engelhartovi zvezdarni v Kazani, kjer so ugotovili, da so poedni meteorji zažareli do 440 km nad zemljo. Iz tega lahko sklepamo, da sega ozračje naše zemlje najmanj 500 km visoko. Sozvezdje Perseja je zvečer

na severovzhodu v srednji višini Večne poti, meteoriti se pa lahko pojavijo na vsem nebu in samo smer njihove poti je obrnjena proti sozvezdju Perseja.

Razen tega se pojavijo v avgustu še meteoriti, ki ne spadajo k temu roju in ki je njihov radiat na drugih krajih nebesklopa. V vsem avgustu se dotakne poti naše zemlje 12 pomembnejših rojev meteorjev. Razen tega so pričakovani zvezdoslovci 4. avgusta prihod meteoritov komete 1899 d, čigar pot se skoraj križa s potjo naše zemlje. Podoben primer poznamo tudi pri Halejevem kometu. Kdor se zanima za nebesne pojave, lahko opazuje meteorje, seveda če je nebo jasno.

Iz Brežic

Sezona kopanja je pri nas na višku. Izbilno kopališče pri Uršcu in Horvatiču ob zeleni Krki je vsak dan zasedeno. Ob nedeljah in praznikih primanjkuje tam prostora in podjetni kopalci si pomagajo na vse načine, da pridejo v polni meri do blagodejne kopeli v skoro 28 stopnjah C topli Krki. Že rano ob nedeljah in praznikih srečujemo na ulici kolone letovisčarjev, največ iz Zagreba in drugih krajev savske banovine, ki hite v naša kopališča. Preko solnčnega dne se v polni meri nautizirajo prirodnih krasot okolice, se prav izdatno okopajo čolnarji od Krške vasi pa tja do izliva Krke v Savo, igrajo žogo, ping-pong in dr., zvečer pa se vsi prerona s prijetnimi vtisi vračajo na svoje domove.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Kje je bilo najstarejše mesto?

Zaenkrat velja za najstarejše mesto na svetu Tepe Gavra v Mezopotamiji

Arheologi iščejo že od prvih začetkov znanstvenega proučevanja prastarih človeških bivaljših, odgovor na vprašanje, kje je bilo najstarejše mesto sveta. Zelo dolgo so mislili, da sta samo Egipt in Mezopotamija važna tekmeča v sporu za čast, da je na njunem ozemlju nastalo prvo mesto. V najnovejšem času so pa stopili v to tekmo kot zelo resni kandidati Sirija, Indija in Iran. Dežela, ki hoče dokazati, da je stalo v nji najstarejše mesto, mora točno dokazati, da je bila tam človeška naselbina, organizirana z vsemi tipičnimi pojavi mestnega življenja, to je z upravo, zakonodajo, obrambo itd., in sicer pred 4000 leti pred Kristusom.

Grob Tepe Gavra

Iranu ostanke prastarega vodovoda in velikega utrbenega zidu. Ta dva geologa pravita v svojem poročilu, da pričajo ta javna dela o visoki stopnji tvornih sposobnosti in o tem, da so mogla nastati samo pod močno, dobro organizirano centralno vlado. Kdo jih je zgradil, je še zagotvetka. Thompson čeni starost teh zgradb najmanj na 6000 let, morda so pa stare tudi 9000 ali 10.000 let. To bi bilo zares senzacionalno odkritje.

Dno Atlantskega oceana

V Nemčiji si je tako zvana severnoatlantska ekspedicija nadela nalogo, preiskati Atlantski ocean. V ta namen je že večkrat krenila na morje s posebno ladjo »Meteor«. Najprej so ugotovili, kakšno obliko ima morsko dno. To se lahko stori s pomočjo aparatov, s katerimi določajo globino po odbijanju zvočnih valov od dna. Posadka ladje »Meteor« je opravila okrog 20.000 merenj, in sicer po možnosti tam, kjer so doslej morje še malo raziskovali. Uspehi tega prizadevanja niso izostali. Posadka je imela srečo, da je odkrila v Atlantskem oceanu dva pomembna kraja. To je v prvi vrsti največja v tem oceanu doslej izmerjena globina 8530 m in sicer severno od otoka Portorico. Razen tega so pa odkrili Nemci največje podmorsko planoto, ki se razprostira na 30. stopinji severne širine in 28. stopinji zapadne dolžine.

Nemška ekspedicija je ugotovila, da je ta planota podobna gorski. Njena najmanjša razdalja od površine morja znaša 262 m. Ob straneh pa pada strmo v morske globine do 4.000 m. Tu se dviga iz morskega dna ogromen stožec z odsekanim vrhom in najbrž je vulkanskega izvora. Iz zemljevida globlin, ki ga je izdelala nemška ekspedicija, je razvidno, da so za dno Atlantskega oceana značilne kotline in grebeni. V kotlinah je dno skoraj povsem ravno, grebeni so pa tako razkani, da je njihov profil podoben krivulji, ki jo zazabeleži po časovnem občutnem potresu. V enem grebenu je z najvišjega vrha padec 2860 m na razdalji komaj 21 km. Na dnu

Glinasta podoba

Zaenkrat velja za najstarejše mesto na svetu Tepe Gavra v Mezopotamiji, kjer so odkopale ameriške arheološke ekspedicije ostanke 26. nasebine, ali kakor se pravi temu strokovno, 26 kulturnih plasti. Tepe Gavra je imelo okrog leta 4000 pr. Kr. ali še prej zgrajena javna poslopja in utrdbе. Bilo je sedež umetnosti, glasbe, veroizpovedi, socialnega življenja in dobro organizirane uprave. Pri taki stopnji kulturnega razvoja pač lahko smatramo, da so morali biti znaki mestnega življenja tam že mnogo prej.

Francoski arheologi vidijo v Siriji zibelko mest, ki so nastala pred letom 4000 pr. Kr., daleč v petem tisočletju. O tem pa zaenkrat še nimajo nespornih dokazov, kajti drugi arheologi jim ugovarjajo glede starosti teh mest. Iz Indije poročajo zdaj arheologi, da so prepričani, da bodo tam pri izkopavanjih na severozapadni meji, kjer žive zdaj napol divja plemena Panthar, odkriti ostanke mnogo starejših mest, nego so v najnovejšem času odkopana mesta iz let okrog 3000 pr. Kr.

Zdaj je pa posegel v to tekmo še Iran. Dva geologa Lester Thompson in Henry Hotch — sta proučevala v severovzhodnem

M. P. MELNIKOVA

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Katere stvarne dokaze?
— Obrnite se s tem vprašanjem na Rybakova. On je našel tam na travniku ob plotu baterijo moje žepne svetilke.

— Tega moža bomo torej poverili vašemu nadzorstvu, — se je zasmajal državni tožilec. — Vi morate najbolje poznati ne samo vse njegovo delovanje, temveč tudi njegove najskrivnejše naklepe.

Po obedu so se razšli. Murzajev je odšel na obisk k Maharadževovim. Pričakujoč, da najde Ariadno Georgijevno povsem skrušeno pod težo trpljenja tistega dne, je bil radostno presenečen, da je tako dobre volje. Njen obraz je bil miren, oči so ji žarele v temnem ognju, glas ji je zvenel jasno in njen pogled je bil prodoren. Samo njena nekoliko negotova hoja je kazala na težke muke.

— Upam, Ivan Grigorjevič, da boste upoštevali vse okoliščine in da mi boste odpustili predrznost, ki sem jo zagrešila včeraj do vas, — so bile njene prve besede, s katerimi je spregledal Murzajeva.

— Ah, Ariadna Georgijevna, molčite o tem.

— Danes je prišlo k nam mnogo ljudi, da bi nam izrazili sožalje. Radovednost jih je prignala, da bi videli njo, ki je malo manjkalo, da ni postala knežinja, — je dejala Ariadna Georgijevna. — Ti

sto krilatko Rakovskega so nam tudi že sporočili. Sprejela jih je moja mati, jaz se jim sploh nisem pokazala. Eni so trdili, da si je knez končal življenje zaradi neke ženske, drugi zopet so zatrjevali, da je bil umorjen. Upam, da mi lahko še danes poveste pravi vzrok nenadne kneževne smrti.

— Da. Knez je bil umorjen.

— Ali je to res? Ali se ne motite? Komu je moglo biti v napotje kneževno življenje? Saj je bil vendar splošno priljubljen. Gotovo se motite. Tudi jaz se nagibam k naziranjju, da gre v njegovem primeru za samomor. Kneza, ki se je zdel ljudem poln življenja, je pogosto mučila melanholija. Ker ni hotel tega pokazati ljudem, se je v takih trenutkih zatekal v gozdno vilo. V intimnih pogovorih z menoj je večkrat omenjal svojo slutnjo, da se mu bliža smrt. Sicer je pa imel s seboj svojo priljubljeno dugo Rabo. Ta ostudni pes je bil zmožen raztrgati vsakogar, kdor bi se drznil iztegniti roko na kneza.

— Pes je bil tudi ustreljen, in sicer z dvema krogla v gobec.

— Z dvema? To je pa čudno, — je dejala Ariadna Georgijevna presenečeno.

— Kaj je na tem čudnega? Prva krogla je določila najbrž ranila in šele druga jo je usmrtila. Tako so bili potrebni trije naboji, a v najdenem samokresu sta izstreljena samo dva.

— In vendar ne razumem, kako se je moglo to zgoditi. Še vedno si nisem na jasno o tem, — je dejala Ariadna Georgijevna. — Ko ste prišli tja, ali so bila večna vrata odprta?

— Ne, bila so zaklenjena, ključ je pa tičal v ključavnici od znotraj.

— Saj vam pravim, da gre za samomor, — je ponovila svojo trditev.

— Nikakor ne. Ključ je bil vržen skozi okno v sobo.

— Torej ste tudi to že dognali. Čudovito dober nos imate.

— Na kraju zločina smo dolžni zasledovati zločinca po vsaki še tako neznačni sledi.

— Ali imate še kake druge dokaze, ki bi kazali na umor?

Murzajev ji je sporočil izid obdukcije in mnenje profesorja Kolosovskega. Po dolgem razmišljanju je Ariadna dejala:

— Da, nesrečni knez je bil torej umorjen. Ali ste že koga osumili?

— Dva, toda zaenkrat brez vsakih zanesljivih dokazov.

— Zaenkrat bi bilo še prezgodaj govoriti o njih.

— Torej mi niti njihovih imen ne boste povedali? Saj knez ni imel zaupljivjega človeka od mene. Morda bi vam lahko povedala kaj koristnega iz njegovega življenja, kar mi je sam pravil.

— Prav pravite, — je pritrdil Murzajev po kratkem premisleku. — To sta Berlogin in Jarigin.

Ariadna je nekaj časa molčala.

— Da, morilec je prav gotovo Berlogin, — je dejala končno s prepričevalnim glasom.

— Zakaj to tako kategorično trdite?

— Za to imam zelo tehtne razloge.

— Pevajte mi, za boga, kaj veste.

— Zjutraj na dan umora sem bila pri knezu. Ko sem stopila k vratom njegovega kabineta, sem zaslišala znotraj glasove. Zato sem odšla od knjižni-

ce, ki jo je imel knez kraj svojega kabineta. Slišala sem jasno glasove govorečih. Bil je knezov in Berloginov glas. Govorila sta, da bo treba poskusi del gozda okrog vile in vse kaže, da je šlo za smrtneje lesno gospodarstvo. Knez je dejal: »Načrti posestva in gozda so v vili. Pridite tja ob sedmih, toda ne pozneje, ker moram biti zvečer pri Celinskih. Pripravite pobotnico za denar — zneska nisem slišala — bilo je sedemdeset ali osemdeset tisoč. — Ali ni imel knez potrdila ali večjega zneska denarja?

— Potrdila ni imel pri sebi nobenega, denarja pa nekaj nad petsto rubljev. Blagajno in druge zaklenjene prostore bomo preiskali šele, ko pride pokojnikov brat, ki ga pričakujemo jutri. In kaj še?

— Zaslišala sem ropot naslanjača. Berlogin se je poslovil. Zadnje kneževne besede so bile: »O splavljanju hlobov in drugih rečeh se bova podrobneje pomenila jutri. Drevi vam povem, ob kateri uri.«

— Kaj niste poznali Berlogina prej, da ste ga spoznali šele po glasu?

— Seznanila sem se z njim nekoč, ko še nisem imela pojma o knežih Kostrovih. To bo za vas tudi nekaj zanimivega. Po Berloginovem odhodu sem se dobre pol ure zabavala s knezom. Ponudil se mi je, da me odpelje s svojim avtom do Burmestrove trgovine, kjer sem hotela kupiti za večer nekaj malenkosti. Kakor veste, je Burmestrova trgovina nasprotni banke. Tam vas se ločila. Pri tem sem mu obljubila tretji del kadrilje. Odšla sem v trgovino on pa v banko. To je bilo zadnjič, da sem videla kneza živega, — je zaključila Ariadna Georgijevna svoje pripovedovanje in si obrisala solzne oči.